

Naročnina: ena mesečno 25 Din, št. letno 250 Din.
Uredništvo:
Ljubljana, Krištofova ulica 5. Telefon 1100.
3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 18. Telefon št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon 1100.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglaš po tarifi.

JUTRO

Upravištevno: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 18. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošti št. 347. Zavezniki: Ljubljana št. 11.842; Praha čisto 78.180; Wies Nr. 105.241.

Ljubljana, 19. avgusta.
Haaška pogajanja za sprejem in izvedbo Youngovega načrta padajo po svoji živahnosti, napetosti in izpremenljivosti popolnoma iz okvira diplomatskih konferenc, kakršnih je bil svet doslej vajen. Te so se po davni tradiciji gibale v neki sferi umerjenosti, ki je izključevala vsako neuklonljivost, tako da se je šlo v dobro diplomatu, ki v korist svoje države ni izvajal skrajnih konsekvenc in ki je pred večino uslužno klonil ter se udal.

Zastopniku angleške delavske vlade je bilo namenjeno, da z odločno besedo in še odločnejšo gesto prekine to starodavno, čeprav ne vedno najboljšo tradicijo. Politični krogi, ki so poznali dosedanje delo in politiko ter značaj angleškega zastopnika Snowdena, nad njegovim nastopom niso prav nič presenečeni, ker so bili že davno napovedovali, da bo Snowden prej ali slej izrazil težkočo v Haagu. Snowden je že v prvi seji odločno izjavil, da ne prizna ključa razdelitve nemških plačil na noben način. Tej izjavi niso ostali delegati pripisovali večje važnosti, misleč, da angleški zastopnik namenoma prerano poudarja svojo intranzigentnost v finančni sekciji, da bi v političnih pogajanjih tem več dosegel. Ostra zavrnitev Chéronovih izjavljanih je zato diplomate nemilo dirjala, kajti v delegatu delavske vlade so sedaj naenkrat začutili odločnega nasprotnika, ki so mu malo mar formalnosti, ki pa zato tem uporneje zahteva, da se vprašanje reši baš tako, kakor zahteva po njegovem mnenju pravica.

Snowden je razdraženo označil francoske argumente kot naravnost smešne (perfectly ridiculous) in tako tudi frazeološko stopil izven okvira stare diplomatske šole. Diplomati so hoteli, da izgladijo neljubi jim incident z osebnim posredovanjem in Snowden je radevolje pojasnil, da so v angleškem političnem življenju v navadi še vse ostrejši izrazi, ki pa jih nihče ne jemlje za osebno žalitev, ker veljajo le stvari in bistvu problema. Kljub tej ljubeznivi zagotovitvi, s katero je dal zadoščenje Chéronu, pa je ostal Snowden neuklonljiv in trdovratno na svojem stališču ter opravičil svoj sloves doslednega, v principih za kompromise nepristopnega človeka.

Male države, ki so navadno vedno pastorka na takih konferencah in se morajo kakor Lazar zadovoljiti z deležem, ki ga jim odkažejo silnejše države, so v Snowdenu dobile nenadoma močnega zaščitnika svojih interesov. Anglija je sama zase dovolj močna, da bi koncem koncev le dosegla, kar želi, vendar je Snowden v svoji dalekovidni politični sposobnosti privzel v svoje zahteve tudi interese malih držav ter dosledno ugovarja razdelitvenemu ključu, ki bi škodoval Anglijo in male države.

V političnih krogih smatrajo zavzemanje Snowdena za interese malih držav le za golo politično potezo, s katero hoče angleški delegat svoje zahteve postaviti na širši temelj in jim vzeti značaj egoistične, izključno angleške zahteve. Gotovo je Snowden moralno podprl svojo zahtevo s tem razširjenjem, poznalci osebnosti angleškega delegata pa poleg tega uporno trdijo, da sta vodila Snowdena pri tem v veliki meri čut pravičnosti in ljubezen do resnice. V Angliji cenijo poleg njegove visoke inteligence in ostre a vedno stvarne kritike, zlasti njegovo veliko ljubezen do gospodarsko šibkejših slojev. On ni socializist iz dogmatičnih in doktrinarinih razlogov, marveč iz ljubezni do socialno in gospodarsko slabših, zato je zelo verjetno, da se je iz tega razloga, ki je utemeljen v njegovem značaju, postavil tudi za male države, ki predstavljajo v koncertu vele-sil to, kar so ekonomsko šibkejši v moderni družbi.

Za to tezo govori tudi dejstvo, da je isti Snowden brez pomicanja odklonil ponudbo, da se Angliji odstopijo preostanki, ki bi se pokazali pri izvajanju Dawesovega načrta, preden pride do uveljavljanja Youngovega elaborata. Tudi na to zanesljivo ponudbo Snowden ni pristal in prej ko slej stoji na stališču, da se razdelitveni ključ ne sme izpremeniti.

Pri svojem nedavnem obisku v Beogradu se je francoski državnik Herriot izjavil glede haaške konference v smislu, ki je visoko ocenil Snowdenovo doslednost in železno vztrajnost. Herriot se je z resignacijo spomnil, kako se je moral udati Snowdenu l. 1925. v Londonu in pritrčiti Dawesovemu načrtu v redakciji, izvršeni od Snowdena. Edina nada štirih upniških vele-sil so bila prizadevanja, vplivati na Snowdena v osebnem stiku in ga omečiti, kakor pa izgleda, je angleški delegat nepristopen takim poskusom, vsaj dal je to razumeti zelo odločno in jasno. Zdi se, da bo stvar v Haagu nehala z zmago Snowdena ali vsaj s kompromisom, ki bo v veliki meri upošteval zahteve angleške vlade.

Avstrija na pragu anarhije

Krvav poboj med bojnim organizacijama socijalistov in nacionalistov - V akcijo so stopile strojne puške - Bitka je trajala dve uri

Dunaj, 19. avgusta ds. Naraščajoča napetost, ki vlada med nacionalistično borbena organizacijo Heimwehr in socialistično-republikanskim Schutzbundom je prišla povodom včerajšnjega socialističnega zborovanja v malem industrijskem kraju v dolini Murice, St. Lorenzen, do krvavega izbruha, ki bo, kakor vse kaže, imel dalekosežnejše politične posledice, kakor pa so morda iniciatorji pričakovali. Spopad je prišel docela nepričakovano, tako da so bile celo varnostne mere, ki so v Avstriji o priliki socialističnih in heimwehrovskih zborovanj običajno zelo stroge, dokaj nedostatne. Posledica tega je bila, da je prišlo med obema do skrajnosti sovražnima taboroma do krvavega spopada, v katerem je bilo mnogo ranjenih in eden mrtev. Vest o spopadu je povzročila v vsej Avstriji, zlasti pa v industrijskih centrih silno razburjenje in v posameznih krajih je prišlo na večer do novih spopadov med pristaji obeh taborov. Oblasti so sicer takoj ukrenile vse potrebno, da preprečijo nadaljnje prelivanje krvi, vendar pa je napetost dosegla tako stopnjo, da lahko pride vsak hip do nekakega generalnega izbruha in vsestranskega obračuna. Tega se očividno zavedajo tudi merodajni krogi in predsednik avstrijske vlade dr. Streeruwitz je takoj po prvem obvestilu odstopoval iz letovišča v Ischlu na Dunaj in sklical za danes posvetovanje predstavnikov vseh strank in jih pozval na sodelovanje pri očitovanju demokratskega reda in miru v državi. Govori se celo o neizbežni rekonstrukciji vlade v cilju koncentracije.

O dogodkih v St. Lorenzenu se poročajo naslednje podrobnosti:

Socialnodemokratska organizacija v St. Lorenzenu je slavila včeraj 20-letnico svojega obstoja. Za to priliko so sklicali socialistično zborovanje. Heimwehrovci so prvotno napovedali za isto ura svoje zborovanje, ker skušajo po stari taktiki na ta način motiti socialistične prireditve. Pozneje pa so po posredovanju oblasti prijavo svojega zborovanja umaknili in izgledalo je, da bo poteka prireditve socialistov mirno in v redu. Oblasti zategadelj niso ukrenile posebnih varnostnih ukrepov. Kakor pa se je pozneje izkazalo, so Heimwehrovci skrivali organizirani akcijo, da »obračunajo« z nasprotniki. Včeraj zjutraj so v St. Lorenzenu razdelili letake, v katerih so sporočili, da bo prišlo s socialisti do krvavega obračuna. Zato so apelirali na ženske, naj ne puste svojih mož na socialistično zborovanje. V letakih se je nadalje naglašalo, da so Heimwehrovci zasedli vso dolino Murice ter da ne bodo

pusili nikogar v St. Lorenzen. Obenem so člani Heimwehra, ki so bili oboroženi s puškami in revolverji, zasedli Glavni trg, kjer bi se imelo vršiti socialistično zborovanje. Ko so socialisti prišli na zborovalnišče, je prišlo takoj v začetku do hudega prerekanja, ki pa ga je prekinil vodja socialistov, deželni poslanec Regner na ta način, da je dirgal socialistične zborovalce na trg pri cerkvi, kjer se je nato pričelo zborovanje. Komaj pa je začel govoriti prvi govornik, so navalili Heimwehrovci na zborovalce in kmalu zatem je sledila krvava bitka. Socialisti so se branili s kamenjem in palicami, a ko so začeli Heimwehrovci streljati, so tudi socialisti posegli po orožju. Bitka je trajala celi dve uri. Heimwehrovci so bili v premoči in so obdelovali nasprotnike celo s strojinami, ki so jih imeli pripravljene v nekem skrivališču blizu trga. Heimwehr je zasedel tudi cerkveni stolp in od tam obstreljeval nasprotnike. V trgu je zavladalo nepopisno razburjenje. Po ulicah so se borile večje in manjše skupine, dokler niso končno okrog 3. popoldne prišli močni orožniški oddelki, ki so ločili oba tabora in poskrbeli za prevoz ranjencev. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo pri spopadih ranjenih 60 oseb, med temi 12 težko, tako da se bore v bolnici s smrtjo. Nekeli delavec je bil ubit, vendar pa zatrjujejo Heimwehrovci, da je bil slučajno zadet od lastnih pristavev. Sreča je bila, da so po prvih vesteh o nemirih v St. Lorenzenu v Brucku ob Muri ustavili nadaljnje vlake, s katerimi so potovali socialisti na zborovanje v St. Lorenzen.

Vest o nemirih je izzvala silno razburjenje zlasti v industrijskih centrih in v mestih. V Gradcu, Brucku, Kapfenbergu in drugod, zlasti pa tudi na Dunaju, so se takoj sestali pristaji obeh taborov in se posvetovali o nadaljnjih ukrepih. Le odločnemu nastopu oblasti je pripisovali, da ni prišlo nikjer do večjih nemirov. Socialisti so prvotno nameravali v vseh večjih krajih sklicati protestna zborovanja, vendar pa so to namero opustili ter se omejili na protest pri vladi.

Krvavi dogodki v St. Lorenzenu so seveda povzročili močan odmev v listih in v političnih strankah. Socialno-demokratsko časopisje trdi, da so poboj izzvali Heimwehrovci, ki so tudi oddali prve strele. Vendar pa so ranjeni po večini Heimwehrovci. Tudi vlada se bavi s temi dogodki. Nje eksekutivni organi so sicer močno, ne pa dovolj praktično opremljeni, da bi mogli z uspehom preprečiti take spopade. Policija in orožništvo bosta dobili motocikle in tovorne avtomobile. Zdi se, da bodo zadnji dogodki imeli za posledico splošno prepoved sprehodov. Pri zborovanjih teh organizacij bodo člani redno preiskali, dali imajo orožje. Komunisti so s svoje strani hoteli izrabi to dozgodke ter so v svojem organu in v raznih obratih hujskali k generalni stavki, vendar pa njih prizadevanja niso imela uspeha. Komunistično glasilo je bilo danes zaplenjeno.

Politične posledice spopada v St. Lorenzenu

Koncentracijska vlada za preprečenje anarhije - Zvezni kancelar pripravlja poziv na stranke, da vstopijo v vlado

Dunaj, 19. avgusta, d. Zvezni kancelar dr. Streeruwitz je sinoči takoj, ko je prejel prvo obvestilo o dogodkih v St. Lorenzenu, odstopoval na Dunaj, kjer je za danes sklical sejo vlade in posvetovanje predstavnikov vseh strank. Dr. Streeruwitz dela na to, da bi se uvedla posebna in takojšnja parlamentarna akcija, v stremljenju, da bi stopile vse stranke in skupine v vlado, ter da

bi se na ta način odstranila preteča nevarnost popolne notranje anarhije. Zvezni kancelar namerava pozvati vse stranke, naj stopijo v vlado in tako ustvarijo enotno fronto za zaščito notranjega reda in miru. Njegova okolica je uverjena, da ta apel ne bo ostal brez uspeha ter da bo prišlo v najkrajšem času do sestave široke koncentracijske vlade.

Tukov „vacuum iuris“ je izmišljotina

Prošt Medvedsky izpove kot iniciator slovaške deklaracije, da ta ni vsebovala nikakih pridržkov

Bratislava, 19. avgusta s. Na današnji razpravi je bil zaslšan podpredsednik poslanske zbornice dr. Buday, ki je izjavil, da je slovaška ljudska stranka poverila Tuki informacijo inozemstva glede zahtev slovaških avtonomistov in ustanovitve francoskega lista na Dunaju. O svojem delovanju je vedno obveščal stranko in nje predsednika Hlinko. Tudi na evharističnem kongresu v Parizu je Tuka govoril po nalogu stranke. Bil je samo skromen izvršilni organ stranke. V zunanjem odboru poslanske zbornice je bil Tuka le namestnik poslancea Onderke in je tu imel tudi govor proti akciji lorda Rothermera. Pri odločitvi o vstopu slovaške ljudske stranke v vlado je Tuka glasoval za vstop.

Druga priča katoliški prošt Karel Medvedsky je govoril o takozvani tajni klavzuli deklaracije, ki je bila sestavljena v Turčanskem sv. Martinu. Kakor znano, je bil Medvedsky pravi iniciator te deklaracije. Deklaracija je bila sprejeta 30. oktobra l. 1918, ter so se slovaški predstavniki s Hlinko izrekli brez vsakega pridržka za češkoslovaško republiko. Tuka pa je v javnosti operiral s tem, da vsebuje deklaracija tajno klavzulo. Prošt Medvedsky je izjavil, da deklaracija ni imela take tajne

klavzule. Vendar pa je mogoče, da so se nekateri gospodje po oficijelnem zborovanju zbrali ali v kaki gostilni ali v zasebnem stanovanju ter se tam razgovarjali o politiki. Mogoče je, da je na tem privatnem sestanku kdo govoril tudi o kakih pridržkih proti Čehom, toda taki pridržki niso bili nikomur sporočeni. Je samo bajka, ki jo je izrabila madžarska propaganda, da so Slovaki 30. oktobra l. 1918. napravili kake pridržke.

Zaslišanje poslancea Hlinke je odgodeno do 26. avgusta.

Polom velike nemške zavarovalnice

Frankfurt, 19. avg. o. Splošna zavarovalna družba, ki je ena največjih zavarovalnic v Nemčiji je zšla zaradi ponesrečenih spekulacij vodstva v velike denarne težkoče. Domnevajo, da je izgubljen ves akcijski kapital v iznosu 160 milijonov mark. Ostale nemške zavarovalnice so sklenile prevzeti vsa zavarovanja, ki jih je imela ta zavarovalnica, da obvaruje zavarovalce neprecenljive škode in da očuva jo s tem ugled nemških zavarovalnic.

V 100 urah iz Friedrichshafena v Tokio

Danes ob 11.30 je pristal zrakoplov „Groß Zeppelin“ na tokijskem letališču po neprekinjeni 12.000 kilometer-ski vožnji - V četrtek nadaljuje svoj polet preko Tihega oceana

Tokio, 19. avgusta, o. Danes je pristal ob 11.30 dopoldan na tokijskem vojaškem letališču zrakoplov »Groß Zeppelin« po skoro 100urni vožnji in dovršil s tem prvi del svojega poleta okoli sveta. Pot, ki jo je prevozil, znaša nekaj nad 12.000 km. Zrakoplov se je pojavil nad Tokijem že ob 8. uri zjutraj, kjer so ga pozdravljale po ulicah stotisočglave množice. Ker ni bilo vreme posebno prikladno za pristanek, je sporočil kapetan dr. Eckener poveljniku tokijskega letališča, da bo pristal šele okoli poldneva in med tem krožil nad otokom Hondo. Po tem sporočilu je zrakoplov odletel proti Jokohami in v par urah obletel ves otok.

Nekaj minut po 11. uri se je zračna ladja zopet pojavila nad Tokijem in se je pričela nato majestetično spuščati proti letališču, kjer je bilo zbranih preko 300.000 gledalcev. Posebno številno je bila zastopana tudi nemška kolonija z nemškimi poslaniki na čelu.

Po pristanku zrakoplova je izstopil iz gondole prvi kapetan dr. Eckener, ki je bil po pozdravnem govoru zastopnika japonskega cesarja in prometnega ministra tako ganjen, da so mu med odgovorom na pozdrav zablestelo solze v očeh.

V razgovoru z zbranimi novinarji je dr. Eckener izjavil, da bo nadaljeval s poletom takoj, čim bodo mehaniki natančno pregledali vse zrakoplovo stroje in obod, ki je skoro popolnoma nepoškodovan, kljub močnim vetrovom in deževju, ki je spremljalo zračno ladjo od Sahalina proti Tokiju. Po mnenju mehanikov bo generalno pregledovanje motorjev izvršeno do srede večer, nakar bo v ponedeljek zjutraj odletel zrakoplov na polet preko Tihega oceana kot prva zračna ladja, ki bo preletela to pot.

Tokio, 19. avgusta, d. Zrakoplov »Groß Zeppelin« je potem, ko je preletel reki Jenisej in Nižjo Tungusko, nadaljeval pot proti Irkutsku, kjer je vrgel na zemljo venec v spomin v svetovni vojni preminulih nemških ujetnikov v Sibiriji. Od tu je nadaljeval vožnjo v jugozapadni smeri proti otoku Sahalinu in dosegel v needljo ob 15. uri Ohotsko morje po 74 urnem poletu. Tu se je odprl potnikar čaroben pogled na sibirsko obalo ob Ohotskem morju. Od izliva reke Amur je letel zrakoplov v višini 1700 m proti rtu Kriolou na Sahalinu. Na vsej tej progi je bilo nadvse idealno vreme. Zrakoplov je letel z doslej nedoseženo brzino od 170 do 200 km na uro. Za Sahalinom je začel zrakoplov v meglo in dež, ki sta ga spremljala na dolžini 1.100 km prav do Tokija. Zato je tudi spremenil smer poleta pri rtu Okumai in letel proti otoku Sado, jugozapadno od Jokaida in nadljetal polet ob zapadni obali otoka Honda proti Tokiju.

Tokio, 19. avgusta, d. Japonski cesar je povabil v avdicijeno kapetana dr. Eckenerja, ki bo obiskal cesarja najbrže jutri v prvih dopoldanskih urah.

Berlin, 19. avgusta, d. Japonsko časopisje posveča poletu »Zeppelina« cele strani. Vsi listi naglašajo silen uspeh, ki so ga dosegle s tem poletom »Zeppelina« proti jugu.

Z veliko pozornostjo pišejo o poletu Zeppelina okoli sveta tudi francoski časopisi, ki ugotavljajo, da so dosegli že sedaj Nemci s poletom v Tokio velik uspeh ter opozarjajo na to, da je po-

trebno za pot iz Pariza v Tokio nič manj kakor 42 dni, dočim je vso to pot preletel »Zeppelin« v štirih dneh.

Tokio, 19. avgusta, g. Letala, ki so krožila nad letališčem, so zagledala »Großa Zeppelina« ob 3.30. Osem minut kasneje je množica zagledala zrakoplov ter ga navdušeno pozdravila. Letala so tvorila častno eskorto, ko se je »Groß Zeppelin« približal letališču na 300 m. Med živijo-klici nemške kolonije je bilo čuti iz kapetanske gondole klic: »Še ne!« Zrakoplov je plul dalje proti Tokiju. Ob 4.50 je glavno mesto Japonske moglo pozdraviti zračnega velikanu, ki je krožil nad palačo cesarja.

Japonski mornariški minister admiral Takarabe je še na letališču izjavil novinarjem, da je že sedanji polet velik uspeh in da upa, da bo polet preko Pacifičnega oceana še večji. Ko bo končan ta polet okoli sveta, bo za letalstvo vsega sveta neizmernega pomena.

Tokio, 19. avgusta, g. »Groß Zeppelin« je pristal ob zatonu solca. Pri pristanku so godbe zasvirale nemško in japonsko državno himno. Ob 6. uri japonskega časa se je zrakoplov vrnil nad letališče in nekaj minut kasneje vrgel s krova prvi dve vrvi za pristanek. S tem je bil vzpostavljen prvi kontakt z japonskim ozemljem. Kmalu na to pa je pričel pihati veter, ki je pogнал ladjo, čije motorji niso več delovali. nekoliko proti jugu. Takoj so zopet stopili v akcijo motorji ter spravili zrakoplov na pravo mesto. Po pristanku je množica predrla policijske kordone in navalila proti zračni ladji.

Bitka med komiti in vojaki na Bolgarskem

V Petriču so hoteli komitašji osvoboditi svoje aretirane tovariše in so se pri tem krvavo spopadli z vojaštvom in žandarmerijo

Beograd, 19. avgusta, . Vest iz Strumice poročajo o ponovnem spopadu med makedonskimi komiti in bolgarskim vojaštvom. Pred par dnevi je prišla na kolodvor v Petriču četa bolgarskih komitov iz skupine Vanče Mihajlova ter zahtevala od postajenačelnika, da ji izda nakazilo za brezplačno vožnjo v Sofijo. Ko je postajenačelnik to izsiljevalno zahtevo odklonil, so ga komiti dejansko napadli in začeli streljati iz revolverjev. Na strele so prihiteli žandari, ki pa so bili napram ko-

mitom v manjšini. V borbi je bil en žandar ubit, 2 pa težje ranjena. Šele ko so orožniki dobili vojaško ojačenje, se je posrečilo komite razorožiti. Deloma so pobegnili, več pa jih je bilo aretiranih in odvdenih v zapor.

Ko se je razširila vest o aretaciji, je prihitela v Petrič četa komitov, ki so napadli zapore in skušali osvoboditi zaprte komite. Nastopiti je moralo zopet vojaštvo in šele po daljši borbi so bili komiti pregnani. V borbi je bilo na obeh straneh več ranjenih in mrtvih.

Pred važnim sestankom strokovnjakov v Haagu

Angleška vlada je trdno odločena braniti pravične zahteve malih držav - Jutri se vrši seja strokovnjakov, ki bodo proučili kompromisni predlog za ugoditev angleških zahtev

Haag, 17. avgusta o. Včeraj je počivalo skoro vse delo reparacijske konference. Večina delegatov se je odpeljala z avtomobili na različne izlete in se vrnila šele v poznih nočnih urah.

Sestala sta se samo zakladni minister Snowden in Jaspar, ki sta razgovarjala o angleškem odgovoru na kompromisni predlog ostalih držav sklicateljice reparacijske konference. Posebno obširno sta razpravljala o jutrišnjem sestanku strokovnjakov na katerem bodo razpravljali o angleških zahtevah glede revizije Youngovega načrta. Ob tej priliki je Snowden ponovno naglasil, da ne more pristati Anglija na nobene kompromisne predloge, ki bi ne upoštevali tudi zahtev in pritožb malih držav. To tudi zaradi tega, ker je delavska vlada trdno odločena popraviti napake konzervativnega režima, ki je povsem pozabil na

angleške prijatelje med malimi narodi in do volji velikim državam, da so jih po mili volji prikrajševale pri njihovih pravicah.

Poleg tega sestanka se je vršila še manjša seja strokovnjakov, ki so sestavljali referat za jutrišnjo sejo na kateri bodo proučili kompromisni predlog Belgije, Francije Italije in Japonske v svrhu zadovoljitve angleških zahtev. Tega sestanka so se udeležili tudi angleški strokovnjaki.

Ministrski predsednik Briand je odšel s avtomobilom v Nartvik, kjer je tudi prenočil.

Sovjetska vojna mornarica obišče Nemčijo

Varšava, 19. avgusta, a. Več enot sovjetske baltske vojne mornarice bo prihodnje dni odšlo v nemška pristanišča, kjer ostanejo do 21. t. m.

Zahvala Nj. Vel. kralja in kraljice za čestitke ob krstu kraljeviča Andreja

Beograd, 19. avgusta, p. Dvorna pisarna je izdala danes naslednje obvestilo:
Nj. Veličanstvi kralj in kraljica sta dobila povodno krsta Nj. Visočanstva kraljeviča Andreja 15. t. m. iz države in iz inozemstva nebroj čestitk, v ka-

terih se izraža narodova ljubezen in radost ter tople želje za dolgo življenje, srečo in napredek vzvišenih roditeljev, novorojenega kraljeviča in vsega kraljevskega doma. Po najvišjem nalogu izraža dvorna pisarna posameznikom in ustanovam zahvalo za poslano čestitko.

Maribor in mariborski okraj

Maribor, 19. avgusta.

Na dnevnem redu prihodnje seje mestnega občinskega sveta mariborskega, ki se bo vršila 22. t. m., je tudi predlog, da se izloči mesto Maribor iz teritorija okrajnega zastopa, ali kakor se bo v bodoče reklo, iz cestnega odbora. Ker bodo prihodnje nedelje v mariborski oblasti volitve v cestne odbore, je tudi za široko javnost zanimivo zvedeti, koliko prispeva mariborsko mesto k stroškom celotnega okraja in koliko prejme od teh dajatev zopet nazaj.

Okrajni mestni, katerih dolžnosti prevzame odslej cestni odbor, imajo v glavnem dve nalogi: a) oskrbeti ubožcem zdravniško pomoč in b) vzdrževati krajne ceste. V Mariboru zdravi ubožce že doslej mestni fizikat. Le za zdravila je doslej skrbel okrajni zastop. Ako prevzame vse agende v bodoče nase mestna občina, bi torej morala plačevati za zdravila za v Maribor pristojne reveže, za vse druge, ki niso v Maribor pristojni, pa bi zahtevala za zdraviljenje in zdravila povračila od pristojnega cestnega odbora. Tozadevni izdatki bi ne znašali niti 100.000 Din letno, ako se upošteva, da ima okrajni zastop mariborski glasom proračuna za l. 1929. vseh takih izdatkov za ves sodni okraj (vključno mesto) komaj 100.000 Din in sicer znašajo zdravniški in babiški honorarji 60.000 Din, zdravila pa 40.000 Din.

Za vzdrževanje bi prišle v poštev naslednje ceste: Pobreška cesta od gostilne Friedau do mestne meje, Ruška cesta od državnega mostu do mestne meje in Meljska cesta, ki je tlakovana. Vrh teh cest bi se naj prevzelo še vzdrževanje Kamniške ceste od Vrbanove ulice do mestne meje. Ta cesta se sicer nahaja na mestnem teritoriju, toda uporablja jo večinoma mesto. Vzdrževanje vseh navedenih cest bi po informacijah znašalo kvečjemu 130.000 Din letno.

Nasproti izdatkom 230.000 Din pa stojijo dohodki (okrajne doklade), ki jih je doslej prejemal okrajni zastop v Mariboru v zgornji namen in ki glasom uradnega izkaza znašajo 1.584.555 Din.

Iz tega se vidi, da bi mestna občina, če bi se izločila iz okrajnega zastopa, pridobila letno poleg tega, da bi sama boljše vzdrževala ceste in ne povzročala težko ubožcem pri zdravniški oskrbi, okroglo 1.300.000 Din, kateri znesek naj bi se uporabil za naraščajoče potrebe mestnega socialnega skrbstva, predvsem pa za zgradbo nove, moderne, sedanjim razmeram odgovarjajoče mestne oskrbnice.

Poslovni lokali PAB

Beograd, 19. avgusta. Člani upravnega odbora PAB so si ogledali danes prostore Glavnega saveza srbskij zemljoradniških zadrug v Beogradu, v Frankopanovi ulici št. 5. Kjer naj bi se začasno namestile pisarne PAB. V tem primeru bi se Savez preselil v svoje drugo poslopje, v staro zgradbo bivše Narodne skupščine.

Preprečeno tihotapstvo saharina

Zagreb, 19. avgusta. Nekaj zagrebskih detektiv je zvedel, da bo z vlakom, ki odhaja iz Zagreba ob 14.10 proti Beogradu odpovala visok možski s sivim kovčegom v katerem bo imel skrit saharin. Detektiv so kolodvor zastražili toda potnika s sivim kovčegom ni bilo od nikoder. Osebe, ki so jih ustavili, so se legitimirale pravilno in so morali ugotoviti, da dotični človek ni prišel. Nazadnje so opazili tik pred odhodom vlaka, da nosi nosač št. 3 siv kovčeg in išče potnika, ki mu ga je bil izročil. Tulec pa se ni prikazal in vlak je odpeljal. Ko so detektiv pregledali kovčeg, so našli v njem star črn suknjič in 6 kg saharina na podlagi česar sklepajo, da je bil tihotapec zelo spreten in oprezen in da je raje žrtvoval svoje blago, ko je opazil da ga iščejo detektiv, kakor pa da bi riskiral svojo aretacijo.

Imenovanje invalidskih sodišč

Beograd, 19. avgusta. a. Minister za socialno politiko je imenoval na predlog ministra vojske in mornarice štane invalidskih sodišč pri starih komand divizijskih oblastih.

Imenovanja v šolski službi

Beograd, 19. avgusta. p. Ministrstvo trgovine je izdalo obširni razpored učnega osebja trgovskih šol, ki spadajo pod resor trgovskega ministristva. Med drugimi je premeščen strokovni učitelj dvorazredne trgovske šole v Ljubljani Makso Kovac na Trgovoško akademijo v Maribor, profesor srednje tehnične šole v Ljubljani Ivan Stejskal je pomaknjen v višjo skupino, prav tako tudi profesor istega zavoda Valentin Rožič. Profesor srednje tehnične šole v Ljubljani Rudolf Škof je premeščen v Novi Sad kot vršilec do nosil direktorja tamšnje srednje tehnične šole.

Konflikt na skupščini knjižotržcev

Beograd, 19. avgusta. p. Danes se je vršila v prostorih Trgovske zbornice letna skupščina združenja knjižotržcev. Na skupščini so razpravljali zlasti o krizi, ki jo preživlja trgovina knjig v naši državi, in o korakih za sanacijo. Pri volitvi odbora je prišlo do velikih nasprotij, tako da je del delegatov zapustil zborovanje in je bila skupščina nesklepčna. Zaradi tega se bo v kratkem vršila nova skupščina. Slovenski knjižotržci na zborovanju niso bili zastopani.

Nemški novinar v Južni Srbiji

Beograd, 19. avgusta. p. V Beogradu se mudi sloviti nemški novinar Siegfried Jakob, ki je prišel iz Južne Srbije, kjer je dalj časa proučeval tamošnje razmere. Pobudo za potovanje mu je dala zlasti kampanja, ki jo vodi v nemškem tisku nedavno izgnani nemški novinar Theodor Berkes.

Kriza vojvodinskih hmeljarjev

Beograd, 19. avgusta. a. Zveza hmeljarjev zadrug v Novem Sadu je poslala vladi prošnjo, naj ji da 8 milijon Din kredita, da bi mogla nakazati svojim članom kratkoročno posojilo za dobo štirih mesecev. Leta 1928. se je vojvodinski hmelj prodajal po 100 — 120 Din, danes pa se prodaja po 8 do 15 Din. Posledica tega dejstva je, da se vložen kapital ne rentira več in da so hmeljarji prišli v hudo krizo.

Odlikovanja

Z redom sv. Save 5. stopnje so nadalje odlikovali.

V ljubljanski oblasti:

Ljubljanci: kavarnar Fran Krapeš, ključavničar Josip Rebek, tajnik ZTOI dr. Iv. Ples, inž. Stanko Bloudek, pasar Ivan Kregar, pek in posestnik Avgust Jenko, posestnik Josip Lavrenčič, tiskarniški ravnatelj Ivan Rakovec, voščar Jernej Kopač, faktor Srečko Magolič, upokojenec Josip Siligol, trgovec Ivan Korenčan, mizar Simon Praprotnik, posestnik Fran Peterca, posestnik Ivan Verbinc, posestnik Josip Lovša, novinar Viktor Cencič, trgovec Viktor Meden, ključavničar Avgust Martičič, trgovec Josip Olup, posojilnični ravnatelj Fran Orehek in sedlar Jernej Jelovšek, sodar Ivan Kovič in livar Dragutin Krusič.

Nadalje: župan Peter Završnik v Zavrtačah, veleposestnik Franc Slanc v Litiji, župan Vinko Lebinger istotam, ekonom Ferd. Tomazin v Šmartnem pri Litiji, posestnik Ernest Držar, istotam, župnik Janez Hladnik v St. Vidu pri Stični, župan Karel Lokar na Vrhu pri Subračah, župan Franc Kolar na Hribu, notar Anton Zevnik v Višnji gori, župan Franc Koricki, istotam, veleindustrialec Gvidon Birola v Toplicah, župan Albin Grčar v Zagozju, župan Anton Kastelic v Veliki Loki, župan Leopold Naglič na Selu, župnik Jernej Hafner v Starem trgu, veleindustrialec Karel Tomaž, istotam, župan Ludvik Kržič v Nadlesku, župan Ivan Treven v Rovtavi, župan Anton Juvančič na Rakeku, gostilničar Alojzij Znidaršič v Ložu, trgovec Josip Lapuh v Dolnjem Logatcu, veleindustrialec in župan Gabrijel Oblak v Cevcih, zidarski mojster Ivan Ronko v Cerknici, industrialec Franc Premrov v Martinjaku, župan Anton Verli v Cerknici, župan Stanko Lenarčič v Novi vasi, župan Anton Meden v Begunjah, trgovec Ivan Petrič v Borovnici, trgovec Franc Velkavrh na Brezovici, župnik Anton Tomelj na Črnučah, župnik Ivan Miler pri D. M. v Polju, župnik Peter Hauptman na Dobrovi, trgovec Jakob Tronec v Kozarjah, trgovec Anton Novak v Štepanji vasi, gostilničar Ivan Grad v Beričevem, gostilničar Ivan Rus v Stranski vasi, trgovec Franc Peterlin na Starem Apnu, gostilničar Josip Šusteršič v Seničici, trgovec Ivan Bohinje v Preskvi, ravatelj konzuma Al. Kocmur v Vodmatu, ključavničar Ivan Bilenec na Selu in trgovec Ivan Rahne, istotam, gostilničar Karel Jeršin na Rudniku, trgovec Ivan Ogrin na Lavrici, gostilničar Franc Toni na Igu, veleposestnik Josip Palme, istotam, posestnik Ivan Medved v Tacnu, trgovec Alojzij Tršan, istotam, gostilničar Josip Perme v Ponovi vasi, mizar Jurij Petrovič v Rožni dolini, župnik O. Teodor Tavcar na Viču, urar Milko Krapež v Rožni dolini, posestnik Franc Furlan na Verdu, ravatelj hranilnice Josip Verbič na Vrhniki, posestnik Tomaž Grom na Stari Vrhniki, posestnik Andrej Opeka in slikar Simon Ogrin na Vrhniki, župnik Ivan Mihelič na Zaplani, posestnik Janez Mele v Veliki Ligozi, posestnik Anton Poljak v Bevkah, gostilničar Franc Šusteršič v Zupljah, ekonom Josip Guderer na Nameršlju, gostilničar Anton Vidmar v Ambursu, veleposestnik Florijan Zorko v Družinski vasi, trgovec Franc Koporec v Dobručju, gostilničar Ludovik Lovljan v Mirni peči in župnik Anton Zore istotam.

V Novem mestu so odlikovali: posestnik Franc Perko, zobotehnik Filip Ogrič, frančiškan Alfonz Zupan, odvetnik dr. Ivo Cesnik ter trgovec Edmund Kastelic v Kandiji. Nadalje veleposestnik Josip Rubeli na Tolstem vrhu, lastnik opekarne Rudolf Faleškin v Dolnji Straži, trgovec Ivan Rakoša na Straži, župnik Bertold Barteli v Vavti vasi, župnik Franc Žitnik v Stopičah, trgovec Alojzij Pečak in hotelir Ignac Sitar istotam, usnar Josip Zupančič v Trebnjem, trgovec Alojzij Šajc v Zabičku, župnik Henrik Tomše na Čatežu, trgovec Jakob Dereani v Žužembergu in župnik Anton Porenta v Hinjah.

V mariborski oblasti so nadalje odlikovani z redom sv. Save V. stopnje:

posestnik Anton Pratinčar v Mežici, posestnik Florijan Močilnik v Lokovici; posestnik Franc Vrabec v Kaplji; posestnik Ivan Slana na Libelski gori; trgovec Gviko Kaiser v Dragovgradu; župnik Andrej Fišer v Ribnici; župan Luka Držević v Orlic; posestnika Anton Govejšek in Janez Polanšek v Koprivni; župnik Vinko Razgoršek v Črni; posestnik Anton Trup v Podgorju; posestnik Fran Čevnik na Dobrovi; trgovec Valentin Bežjak v Farni vasi; kamnosek Josip Vester v Vitanju; posestnik Ivan Potončnik na Paki; Matija Fiauz v Strančah in Franc Škok v Breznu; mlinar Anton Košir v Ločah; posestnik Jurij Zidanšek na Tolstem vrhu; Anton Leskovar; kolar Franc Petelinšek in trgovec Jože Oberski v Oplotnici; posestniki Anton Pučnik in Gruševci; Josip Skrbinek v Vrhovem; Matija Salek pri Sv. Kungoti; Ignacij Kuk v Konjicah; Sebastijan Orož v Zrečah in Franc Napotnik v Tepanju; upokojenec Franc Stamberec v Šmarjem; župan Jurij Golčman v Sotenškem; župnik Anton Koriper v Ponikvi; župan Franc Zličar, istotam; župan Florijan Gajšek v Loki pri Zuzumu; župan Jurij Lesjak v Slivnici; župan Ivan Čverlin pri Sv. Petru na Medvedovem selu; posestniki Martin Vrečko in Spodnjem Žegeru; Fane Ogriček pri Sv. Križu; Ivan Roškar v Rajnkovecu; Alojzij But v Četrtnici; Ivan Gaizer v Rogatu; Franc Dučman v Spodnjih Gradcih; nadalje župniki: Alojzij Kolarj v Vurbergu, Ivan Razbornik pri Sv. Urbanu, Franc Špindler pri Sv. Lovrencu, Ignac Škamlec pri Sv. Andražu, Ivan Šketa pri Sv. Marjeti; upokojeni ereški tajnik Franc Fišer v Ptuj.

Dalje: industrialec Franc Kočevar v Središču; komisar Ludvik Kuharič v Ormožu; trgovec Franc Lenart in gostilničar Fran Mahorič v Ptuj; ravatelj veleposestva Franc Majcen; trgovec Ivan Veselič v Ormožu; posestnik Ivan Vošnjak v Mesnem vrhu; upokojeni ekonom Josip Zupane v Ptuj; posestnik Fran Belec v Vintaroveh; gostilničar Franc Bračič v Novi vasi; župan Ivan Budigam na Turškem vrhu; nadalje posestniki: Ivan Grahar v Brebrovniku; Ivan Kočevar v Obrežju; Fran Lukačič v Središču; Anton Meško v Lahoncih; Franc Raulf v Placeroveh; Josip Tomažič v Vuzmetinih; Martin Toplak v Podvincih; Ivan Vršič pri Sv. Marku; Matija Zadravec v Veljanih; Martin Česnik v Zg. Pristavi; Jernej Hoink v Trnovcih; Peter Kovačec v Trnovištu; Fran Kureš v Snuhli; Martin Segula v Moškanjeth; Ivan Tomažič v Vitaniu; Fran Trček v Šikolah; Anton Turk na Gorici; Rudolf Tušek v Spodnji Pristavi in Avgust Braz v Cerovec.

Krvavi boji med Kitajci in Rusi

Berlin, 19. avgusta. s. »Lokal Anzeiger« javlja iz Sanghaja, da se je Rusom po več brezuspešnih poizkusih posrečilo zasesti sporno železniško križišče južno od Manchurije pri jezeru Kulun. Dvodnevni boji so bili razmeroma zelo ostri. Kitajci so imeli 500 mrtvih, vendar pa so ujeli nekaj sto Rusov. Kitajci sedaj poizkušajo z novimi četami pregnati Ruse iz zavzetih postojank, da bi zasedli Manchurijo. Moč ruskih čet v tem odseku cenijo na 10.900 mož.

17. svetovni mirovni kongres

Ženeva, 19. avgusta. a. Atenski odbor, ki vodi priprave za 17. svetovni kongres miru, je sestavil načrt svečanosti. Kongres bo odprt 6. oktobra v sejni dvorani grškega parlamenta. Kongresu bo predsedoval Venizelos. Zaključna seja mirovnega kongresa bo v Delphi.

Pogreb poljskega prekocean-skega letalca

Varšava, 19. avgusta. a. V Gdini so prišli preko Gdanskega posmrtni ostanke poljskega letalca Izikoveškega, ki je preminil v bližini Azorskih otokov na poletu preko Atlantskega oceana. Pogreb preminulega junaka bo jutri.

Železniška nesreča v Zedinjenih državah

Columbus, 19. avgusta. o. V bližini Columbijsa je skočil z tira brzovlak Columbus-Cleveland. Razbilo se je več vagonov. Izpod razvalin so potegnili 33 ranjenec, med njimi so nekateri smrtno nevarno ranjeni.

Gostilničarski kongres

Beograd, 19. avgusta. Č. Jutri se bodo pričele predkonference velikega gostilničarskega kongresa, ki bo odprt 21. t. m. Na kongresu bodo zastopali gostilničarji in hotelirji iz vse države. Večina delegatov je že dospela v Beograd.

Za uveljavljenje zakona o zaščiti domače šumske industrije

Beograd, 19. avgusta. p. Zveza domače šumske industrije je sklicala za 25. t. m. izredni kongres, na katerem bodo razpravljali o borbi za čim prejše uveljavljenje zakona o zaščiti domače šumske industrije.

Strupeni plini v vodnjaku

Krusevac, 19. avgusta. a. Davi sta delavca Milenko Todorović in Stislav Stojadinović hotela nadaljevati s kopanjem vodnjaka posestnika Vukadina Milovanovića. Ko sta prispela na dno že 22 m globokega vodnjaka, so ju omamili strupeni plini. Delodajalec ju je kasneje našel mrtva.

Plavalni tromatch v Varšavi

Jugoslavija na drugem mestu

Varšava, 19. avg. »Avala« poroča: Včeraj so se nadaljevala plavalna tekmovalja med Jugoslavijo, Češkoslovaško in Poljsko. Doseženi so bili ti-le rezultati:

1500 m, prost, gospodje: 1. Pazovski (J) 23:00,4. 2. Kot (P) 23:20. 3. Bulat (J) 23:24. 4. Bohunski (P). 5. Roje (J).
100 m, prost, dame: 1. Olga Roje (J) 1:22. 2. Bester (C) 1:26,2. 3. Šitakova (C) 1:26,7. 4. Zupan (J).

100 m, prost, gospodje: 1. Steiner (C) 1:22. 2. Senjanović (J), 3. Švehla (C), 4. Marović (J).

200 m, prsno, dame: 1. Handl (C), 2. Nezavdal (C), 3. Wohlfartova (J), 4. Kanser (P).

200 m, prsno, gospodje: 1. Vodika (C), 2. Fabris (J), 3. Birimiša (J), 4. Irkovski (P).

4 × 100 m, dame: 1. Češkoslovaška 5:57,5. 2. Jugoslavija 5:59. 3. Poljska 6:37.

4 × 200 m, gospodje: 1. Jugoslavija 10:48. 2. Poljska. Češkoslovaška je bila diskvalificirana.

Skoki dam s stolpa: 1. Sznaskova (P), 2. Pretnar (J), 3. Wohlfart (J), 4. Linder (P).

Skoki dam z deske: 1. Merklava (C), 2. Šlesinger (P), 3. Kronsiger (C), 4. Snatkova (C), 5. Wohlfartova (J).

Skoki gospodov z deske: 1. Valič (C), 2. Nesvadla (C), 3. Kordelič (J), 4. Mauer (P).

Waterpolo: Češkoslovaška: Poljska 8 : 0 (4 : 0). Jugoslavija: Češkoslovaška 2 : 2.

Placement posameznih moštev je zaenkrat nastopen: 1. Češkoslovaška 200 točk, 2. Jugoslavija 171 točk, 3. Poljska 121 točk. Varšava, 19. avgusta. a. Na sobotnih in večernih tekmah so plavalci in plavalke Jugoslavije in Poljske dokazali, da so od lani mnogo napredovali, da pa je Češkoslovaška plavalna reprezentanca obdržala svoje postojanke in rezultate. Jugoslovenska Olga Roje se je izkazala na 100meterski progi. Splošno pa primanjkuje jugoslovenskim plavcem in plavalkam primca na rutini. Njihovi rezultati v Varšavi so bili slabši, nego doma. V prsnem plavanju je jugoslovenski plavec Fabris dosegel svoje konkurente. Jugoslovenska stafeta je dokaj ugajala. V waterpolo tekmah je Češkoslovaška je Jugoslavija prišla ob zmago zaradi taktične pogreške, čeprav je že vodila z 2 : 0. Proti koncu pa je češkoslovaško moštvo pritisnilo in izenačilo.

Končna klasifikacija

Varšava, 19. avgusta. h. Končno stanje plavalnih tekem, ki so se vršile v Varšavi zadnje tri dni med plavalnimi reprezentancami Poljske, Češkoslovaške in Jugoslavije, je nastopno: Češkoslovaška 231 in pol točke, Jugoslavija 202 in Poljska 136 točk.

Plavalne tekme v Parizu

Pariz, 19. avgusta. a. Včeraj so se vršile na reki Seini velike plavalne tekme skozi Pariz. Tekmovalo je po 50 plavčev v štafeti. Zmagal je Pariski plavalni klub, čigar moštvo je preplavalo 14.700 m dolga proga v 2 urah 45 minutah in 25 sekundah.

Gradjanski : Frankfurter SV

3:3 (2:1)

Frankfurt, 19. avgusta. a. Včeraj je Gradjanski odigral zadnjo tekmo na svoji turneji po Nemčiji. Dosegel je časten neodločen rezultat 3:3 (2:1). Zelo dobro in požrvalno sta igrala Gmajniški in Braco, v posebno odlični formi pa je bil Mihelič. Tekmi je prisostvovalo 10.000 oseb. Sortala sta za Gradjanskega Stankovič 2 in Kralj. Gradjanski se sedaj vrača domov.

Živahna debata o srednješolskem zakonu

Specijalna razprava v Vrhovnem zakonodajnem svetu — Za srednješolskim pride na vrsto učiteljski zakon

Beograd, 19. avgusta. p. Danes popoldne je Vrhovni zakonodajni svet pričel specijalno debato o srednješolskem zakonu. Debatu bo trajala najmanj tri do štiri dni. Zelo obširna debata se je vršila zlasti o tipu srednjih šol in o pouku na njih. Člani Vrhovnega zakonodajnega sveta so tozadevno postavili razne spreminjalne predloge.

Zelo obširno je Vrhovni zakonodajni svet razpravljati tudi o ukinitvi obstoječih in otvarjanju novih srednjih šol, pred vsem gimnazij. Po zakonskem načrtu je predvideno, da je potrebno za ustanovitev no-

ve gimnazije najmanj 350 učencev, za ustanovitev štiri razrednice pa 190 učencev. Vrhovni zakonodajni svet je v debati izrazil mnenje, da bi bilo potrebno, da se število zniža. V ostalem pa je bil svet mnenja, da bi se moralo vršiti tako ustanavljanje novih, kakor tudi ukinitve obstoječih srednjih šol samo potom zakona.

Po končani razpravi o srednješolskem zakonu pride na vrsto zakon o učiteljskih. V prosvetnem ministristvu pa je že sestavljen tudi zakon o učilih, ki bo takoj nato izročen vrhovnemu zakonodajnemu svetu.

Strahovita poplava v predgorju Himalaje

120 milijonov ton vode prodrlo ledeniški jez in udrlo v dolino Ogromnemu opustošenju je zapalo več tisoč človeških žrtev

Simla, 19. avgusta. o. V Karakorumskem gorovju, razvodju med Turkestanom in Kašmirom, je prišlo včeraj do strašne katastrofe z nedoglednimi posledicami. Do 8000 m visoko predgorje Himalaje pokrivajo ogromni ledeniki, med katerimi so velikanski jezera, nastala v ledenih kotlinah. Včeraj pa je ledeni jez pri Shyoku nenadoma popustil in ogromna masa vode se je mahoma zlila v dolino. Naval vode je bil tako silen, da je reka Indus v pol uri narasla za 15 m in poplavlja v svojem gornjem toku vso dolino. Nešteto krajev je bodesedno izginilo pod vodo. Strokovnjaki računajo, da je znašal izliv vode z ledenika nad 120 milijonov ton. Oblasti so takoj organizirale var-

nostno službo ter poslale v ogrožene kraje več vojaških letal, da opazujejo gibanje vode in obveščajo prizadete kraje o preteči nevarnosti. Zaradi grozeče poplave so oblasti za enkrat odredile evakuacijo vseh krajev do mesta Akotta. Računa pa se, da bo treba evakuirati še mnogo mest ob Indusu, ki še vedno neprestano narašča in prestopa bregove. Po dosedanjih ugotovitvah se računa, da je utonilo pri tej hipni poplavi okrog 2000 ljudi. Natančna kontrola teh vesti je nemogoča, ker so s poplavljenimi pokrajinami prekinjene vse vezi in izvirajo ugotovitve samo iz opazovanj letalcev. Pri poplavi je poginilo tudi mnogo živine.

Poraz Capablance v Karlovih Varih

Podlegel je Šamischu, dr. Vidmar porazil v eni najlepših iger Euweja

Karlove Vary, 19. avgusta. h. Senzacija današnjega 16. kola mednarodnega šahovskega turnirja je bila, da se je Capablanca po 62. potezah vdal Šamischu. Dr. Vidmar je v eni najzanimivejših iger vsega turnirja porazil po 63. potezah dr. Euweja. Niemcovič je po 41. potezah porazil Gilga. Maroczy je v 36. potezah nadvladal gd. Menšikovo, dr. Treybal se je v 58. potezah vdal Colleju, Canal pa je premagal Thomasa v 58. potezah. Remis so ostale naslednje partije: Rubinstein-Bogoljubov po 62. potezah, Spielmann-dr. Becker v 28. potezah, dr. Tartakover-Yates v 32. potezah, Marshall-Mattison v 24. potezah in John-Grünfeld.

Stanj je sedaj naslednje: Spielmann 11 in pol, Capablanca, Niemcovič 11, dr. Vidmar 10 in pol (1), Rubinstein 9 (1), Bogoljubov, dr. Euwe, Grünfeld 9. Maroczy 8 in pol, dr. Becker, 8 (1), Canal, Colle 8, Mattison, Šamisch, dr. Tartakower 7 in pol, dr. Treybal 7, Johner 6 in pol (1), Marshall 6 in pol, Gilg, Yates 6, Thomas 4, Menšikova 3.

Deseto kolo

Karlov Vary, 13. avgusta. Včeraj in predvčeršnjem je bilo odigrano 10. kolo karlovarškega turnirja. Rezultati so bili:

Johner 0 Niemcovič 1 (holandska partija); Capablanca 1 Treybal 0 (dam. gamb. slov. obr.); Marshall 1 Menšikova 0 (1. d4, c5; 2. e3, d5; 3. c4, e6; 4. c × d4, e × d); Grünfeld 1 Becker 0 (Cambridge-springes); Colle 0 Bogoljubov 1 (indijska otvoritev);

Spielmann 1 Thomas 0 (damski gambit s c × d5 in Dc2);

Mattison pol Euwe pol (1. d4, Sf6; 2. e4, g6; 3. Sc3, Lg7; 4. e4);

Šamisch pol Yates pol (indijska otvoritev z Lh4 in Lxc3);

Gilg pol Canal pol (1. d4, Sf6; 2. c4, e6; 3. Sf3, b6; 4. g3, Lb7);

Vidmar pol Rubinstein pol (damski gambit z Ld3 namesto Sc3);

Maroczy pol Tartakower pol (sicilska part.).

Stavka mestnih šoferjev v Beogradu

Beograd, 19. avgusta. p. V Beogradu je izbruhnila danes nenavadna stavka. Med mestnimi kočijaži in šoferji ter mestno občino so se dalj časa vršila pogajanja za ureditev mezd. Ker so ostala pogajanja brezuspešna, so šoferji in kočijaži danes ustavili delo, tako, da je ves občinski promet počival. Ulice so ostale neskrupljene in tudi ostale občinske vožnje, ki bi se bile morale nujno izvršiti, so izostale. Stavka, ki je za beograjske razmere vsekakor dokaj nenavadna, je predmet živahnih komentarjev.

Prometni minister na potu na Bled

Beograd, 19. avgusta. a. »Avala« poroča: Prometni minister inž. Radivojević je noč ob 6.50 odpoval na Bled.

Iz notranjega ministristva

Beograd, 19. avgusta. a. Kralj je podpisal na predloge ministra notranjih del in na podstavi členov 230. do 239. zakona o uradni ukaz, s katerim se upokojuje zosp. Marjan Hanžeković, inšpektor ministristva notranjih del v 3/L.

Naši kraji in ljudje

Pomembna slavnost Slovenske Krajine

Proslava prve desetletnice — Misli ob začetku drugega desetletja

V nedeljo je obhajala Slovenska Krajina deseto obletnico osvoboditve in vstopa v jugoslovensko državno skupnost. Proslava je pripravljala dolge tedne poseben akcijski odbor. Nekatera društva kakor Slovensko društvo v Dolnji Lendavi, odbor Narodne odbrane in učiteljsko društvo v Dolnji Lendavi so javno izjavila, da niso bila povabljena k sodelovanju in se zaradi tega niso mogla uradno udeležiti proslave.

Na predvečer so okrog Murske Sobote zagoreli kresovi, v sami veliki občini pa je bila baklada, katere jedro so tvorili domači in bližnji gasilci. V nedeljo dopoldne po službi božji, katero so opravili za katoliške kanonik Slepce, za protestante senior Kovač in za izraelite dr. Roth, je bila počastitev spomina za Prekmurje padlih žrtve. Na grobovih je govoril urednik Klekovič »Novin« g. Bajlec. Potem se je formalno povorka, v kateri je bilo do 20 odstotkov gasilcev iz raznih prekmurjskih občin, nekaj konjenikov in kolesarjev, manjša skupina Orlov in Orlic, ostalo pa občinstvo, tako je bilo v povorki okrog 1300 ljudi z gledalci vred po okrog 3000.

Večino udeležencev so tvorili oni, ki so ob istem nedeljskem času navadno v Murski Soboti, drugi del onih, ki so se zbrali spetoma od Čakovca do Murske Sobote, potem pa odposlanci iz raznih severnih krajev Slovenije. Medijurje ni bilo zastopano. Iz Varaždina je prisel na proslavo tudi umirovljeni podpolkovnik Perko, ki je vodil prve operacije naše vojske v Prekmurju.

Zborovanje je bilo pred vzhodom v Zgornjem parku. Na tribuni so bili poleg vodstva akcijskega odbora: art. polkovnik Rak Radović iz Varaždina kot zastopnik Ni. Vel. kralja, peš. podpolkovnik Stejskal iz Maribora kot zastopnik vojnega ministrstva, oba oblastna komisarja iz Slovenije, dvorni svetnik dr. Stare kot zastopnik mariborskega velikega župana, mariborski mestni župan dr. Juvan, ptujski župan Brenčič in drugi. Mnogi so govorili župnik Klekovič, univ. prof. dr. Slavič, oba oblastna komisarja, zastopnik mariborskega velikega župana, domačin, solunski dobrovoljec Gregor Matjaš in minister v pokou dr. Kukevec iz Maribora kot pooblaščenec generala Maistra in Narodne odbrane. Ob 13. se je množica razšla, predstavniki oblasti in goste pa je po banketu župnik Klekovič povabil na svoj dom v Črenšovce. Popoldne so se odpravili v Doljno Lendavo, kjer je bilo slavnostno zborovanje pred hotelom Krona. V Murski Soboti je bila popolna ljudska veselica. Mnogo udeležencev proslave se je proti Hodošu in Ljutomeru odpeljalo že ob 14.

Proslava, ki ni odgovarjala napovedim akcijskega odbora in ki je trpela pod posledicami spora med akcijskim odborom in prej navedenimi nacionalnimi in kulturnimi društvi, je vendar velik in značilen dogodek za Prekmurje. Vse to, kar je proslavo kvarilo, izvira iz preteklosti, dan desete obletnice osvoboditve pa ima tudi lepe in svetle strani za bodočnost. Od tega dneva je bilo namreč težko dvomiti o posebnem slovesu, ki si ga je pridobila Slovenska Krajina. Zapadni, južni in celo Slovenci okrog Maribora, v Slovenskih gorah in Priekije so prišli do prepričanja, da imajo v Prekmurju popolno oblast gotovi prvaki in da je Prekmurje zaprti vsakemu slovenskemu rojaku, ki je prišel iz kakega drugega slovenskega kraja, pa naj je še toliko skrbil in ljubezni izkazal do prekmurjskih krajev in ljudi. Obstajalo je mnenje, da so gotovi krogi organizirali ljudski odpor napram »prišlekom« in da so med domačini in vsemi Slovenci iz drugih krajev postavili neprehodne zidove.

Ob začetku drugega desetletja osvoboditve kaže vse polno znamenj, da temu ni več tako. Ob začetku drugega desetletja se ponavlja ono, kar je odločilo pred 10. leti pso do Slovenske Krajine. Ko je pod madžarsko upravo vsako leto znatneje reduciralo število Slovencev in ko v prvih pre-

Pri lenivosti črevesja, boleznij jeter in žolča, odebelelosti in protinu, katarju želodca in črevesa, obolenjih danke, odpravi naravnega »FRANZ JOSEFOVA« grenčica zastajanja v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišnicah uče, da uravnava Franz Josefova voda, izborno delovanje črevesa. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

vratnih dnehi razni prvaki v Prekmurju niso našli drugega izhoda in rešitve, kakor neko bomo versko in šolsko avtonomijo pod Madžarsko, za katero bi se bili tudi pogodili, če ne bi bil tedaj slučajno zavlada na Madžarskem boljševozem, je nenadoma stopila na plan mala, ali vztrajna četa mlajših narodnjakov ter zahtevala takojšnji konec tisočletnega suženstva in novo nacionalno življenje. Ta četa je žrtvovala tudi nekaj življenj za svojo idejo in zmaga je.

Pozneje se je nekaj let ni dosti opazilo, ker jo je zakrivala kupo-prodajna politika, ki je po splošnem mnenju imela v Prekmurju najugodnejša tla. Ker so se nacionalno najugodnejši domačini dosti družili z rojaki, ki so po službenih potrebah prišli v razne kraje Slovenske Krajine in ker se je vse te rojake metalo v koš »prišlekov«, tujevo-izkoriščevalcev, je izgledalo, da bo še za dolgo dobo ostal Prekmurju sloves posebnega sveta, v katerem se masa brezmišelnosti pokori podincem. To slabo pričakovanje se k sreči ni uresničilo in baš sedaj ob začetku drugega desetletja osvoboditve se vidi, da bo nesebično nacionalno delo tudi v Prekmurju v najkrajšem času prišlo do svoje popolne veljave.

Kakor je pred desetimi leti šibka mlada vrsta otvorila bodočnost, tako bo tudi bodoče življenje Slovenske Krajine vodila ista ideja. Vrste njenih ljudi so mlade in vztrajne, kakor so bile pred desetimi leti, niso pa več šibke, temveč močnejše od dneva do dneva.

Po razkritju zločina v Iški Loki

Ljubljana, 19. avgusta.

Razburjenje zaradi odkritega senzacionalnega zločina v Iški Loki se tamkaj in v okoliških vaseh še vedno ni poleglo. Dogodek tvori dnevni pogovor tudi v ostalih krajih pod Krimom in sosednjih dolenskih vaseh. Iško Loko, oziroma kraj, kjer sta zakonca France in Marija Kraljič zakopala svojo žrtev, 51-letnega Martina Kraljiča, obiskujejo ljudje kar v trumah. Slišijo se težke obtožbe proti zakoncem.

Pogreb trupla ubitega Martina Kraljiča, ki se je nahajalo popreje nad 4 mesece v jami poleg hiše, se je vršil v soboto ob 15.30 na pokopališču na Ižu ob velikanski udeležbi vaščanov iz Iške Loke, Iga in Iške.

Aretirana zakonca Kraljičeva, ki se nahajata v zaporih deželnega sodišča, še vedno nista podala popolnega priznanja. Zlasti trdovratna ostaja Marija Kraljičeva, ki zanika vsako krivdo. Na vsa vprašanja preiskovalnega sodnika dr. Stojkoviča odgovarja v zadevi umora negativno in se zdi neverjetno zakrknjena. Nasprotno pa je zgovornejši njen mož France, ki se sicer opreznost in precej nejasno izraža o dogodkih, zlasti pa o povodih zločina. Navzlic temu pa izhaja iz njegovega nenasnega pričevanja, da je glavni krivec njegova žena. V njeni glavi se je porodila misel na zločin. Senzacionalni dogodek se bo obravnaval v jesenskem porotnem zasledanju in takrat šele bo zamogla javnost izvedeti vse podrobnosti.

Nezgode pri vožnji

Ljubljana, 19. avgusta.

Skoro ne mine nedelja, da ne bi kronika beležila avtomobilskih in motociklističnih nesreč. Tudi včeraj je bilo zabeleženih več nesreč na raznih krajih ljubljanske oblasti.

Motociklistični klub »Ilirija« je priredil medkulsko kolesarsko dirko na progi Ljubljana - St. Jernej - Novo mesto in nazaj (168 km). Kot opazovalec se je te dirke udeležil s svojim motornim kolesom mehanik g. Nardin, ki ima svojo delavnico na Poljanski cesti. Proga vodi čez zelo hribovit teren, kjer je treba pri vožnji velike previdnosti in opreznosti. Na hudem ovinku v bližini St. Jerneja na Dolenskem, kjer se je v soboto že primerila težja avtomobilska nesreča, je kolo spodrsnilo in zletelo v obcestni jarek. G. Nardin je v vso silo priletel v obcestni kamen. Pri padcu je dobil poškodbe na glavi, deloma večje praske po hrbtu in rokah. V prikolici sedel g. Šolar k sreči pri padcu ni bil poškodovan. Predsednik »Ilirije« g. Zalokar je ponesrečenega Nardina naložil na osebni avto ter ga odpeljal v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo pri Novem mestu.

Kakor nas obveščajo, se je primerila avtomobilska nesreča tudi na Sorškem polju.

Neki ljubljanski avtotaksij se zadel v obcestni kamen ter se je avtomobil močno poškodoval. Sofer ni dobil težjih poškodb, pač pa je bil poškodovan neki orožnik.

V soboto popoldne se je primerila nesreča na Vrhniki. Zastopnik angleške trdke Aubourne inž. Schneider se je z luksuznim avtomobilom vozil iz Ljubljane proti Logatcu. Na vrhniškem mostu se je skušal avto izogniti nekemu kmečkemu vozu, a je pri tem zadel v kanton. Avtomobil se je popolnoma razbil.

Smrtna žrtev avtomobilske nesreče

Kakor je že poročal »Ponedeljek«, se je pripetila v soboto okrog 17.30 na cesti poleg St. Jerneja težka avtomobilska nesreča. Bila je tamkaj povožena in sicer do smrti Antonija Duhova iz Rake. Na podlagi ugotovitve številke avtomobila je bil že okrog 19. prijet v Ljubljani Zagrebčan dr. Mladen Horvat, znani hrvatski literat. Pri mitnici na Dunajski cesti sta ga pričakala stražnik in detektiv, ki sta mu dala znamenje, naj avto ustavi, kar je dr. Horvat tudi storil. Policijska organa sta ga pozvala, naj vozi do policijske direkcije, kjer je dr. Horvata in njegovo soprogo Vero zadržali na podlagi brzogovorne poročila iz St. Jerneja dežurni uradnik. Dr. Horvat je takoj priznal, da se mu je res pripetila na cesti pred St. Jernejem nesreča. Iz Zagreba se je podal na dvodnevi odhiti v Slovenijo nekako ob 4. popoldne. Okrog pol 6. je privozil s precejšnjo brzino tik do St. Jerneja in videl stopati po cesti pred seboj dve ženski. Ko se jima je avtomobil že močno približal, pa se je ena izmed obeh žensk nenadoma umaknila na levo stran ceste. Dr. Horvat, ki je vodil avtomobil sam, je dal znamenje s hupo. Bilo pa je že prepozno. Hotel je vozilo kar najbolj hitro zavreti, a je vendar desni blatnik žensko pograbil za krilo in jo vrgel v stran. Druga ženska je pričela kričati, naj obstoji, kar je dr. Horvat takoj tudi storil. On ter njegova soproga sta stopila nato iz avtomobila in odšla nazaj do povoženke, ki jo je njena spremljevalka skušala vzdigniti. Dr. Horvatu se poškodbe povoženke niso zdele težke in ker je njegovi soprogi zaradi strahu, ki ga je utrpela, postalo slabo, je moral nadaljevati pot proti Ljubljani. Da je povoženka poškodbam podlegla, je izvedel šele v Ljubljani. Ljubljanska policija je po zaslišanju dr. Horvata ter njegovo soprogo zadržala izpuštila. Istočasno pa je stopila v stik z orožniki v St. Jerneju. V zadevi nesreče je uvedena preiskava, ki bo dognala, kdo jo je prav za prav zakrivil.

Lovec po nesreči ustrelil staro ženico

Gorenji Logatec, 19. avgusta.

V soboto ponoči se je zgodila na polju četrte ure od Gorenjega Logatca tragična nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Na njivo posestnika Dolenc iz Gorenje vasi je zahajal jazbec in napravil že znatno škodo na koruzi. Zato sta sklenila okrog 70 letna zakonca Jernej in Jožeta Dolenc, da pričakata škodljivo žival na njivi in napravita konec jazbecu pustošenju. V soboto zvečer sta se res odpravila po večerju na lov. Sedla sta kraj svoje njive pod košato tepko in čakala.

Med tem se je pripravil po drugi strani k njeni lovski čuvaj Eberhart Volk, istotako iz Gorenje vasi, in tilho počel kakih 20 korakov proč od zakonskih Dolenc v koruzo z nabito puško, pripravljen za strel.

Tako so vsi trije čakali na jazbeca. Jernej Dolenc je kmalu zadremal, dočim se je njegova žena čuječe ozirala po njivi. Naenkrat je zaslišala neki šum, zato je poklicala moža, češ: »Nekdo je v koruzi.« Mož se je zbudil in v tem je že počil strel. Jožeta Dolenc je kriknila in omahnila možu v naročje. Lovec Volk, ki seveda ni videl Dolenc, je prestrašen planil proti mestu, kjer je slišal krik, in je našel obstreljeno Dolencovo že v zadnjih zdihljajih. Stara ženica je izdihnila v največjo prepredenost moža Jerneja in lovca Volka, ki ji nista mogla več pomagati.

Včeraj se je pripetila na mesto nesreče sodna komisija, da ugotovi dejansko stanje. Ljudje pa hodijo kropiti pokojnico in žalostnih obrazov izražajo osivelemu vdovcu sožalje. Vdovec Do-

O položaju literatur v sovjetski Rusiji posnemamo dodatno k članku »Pregledna literatura«, ki je izšel minule dni na tem mestu, iz revije »Italia litteraria« nekatere informacije iz povera romanopisca Cursia Malaparte. Pisec trdi, da v sovjetski Rusiji podpirajo literate, vendar pa samo one, ki lahko služijo sovjetski ideji. Sovjetsko je delo cenzurnega komiteja. Le-ta se odlikuje po izredni »širokosrčnosti«. Nič se ne obotavlja, vnesti v kak nov spis tendenčne odstavek in ga tako preoblikovati, da iz breztenenega leposlovja nastane propaganda za sovjetske cilje. Pri gledaliških komadih povablja cenzurni komite avtorja k sebi in mu svetuje, da dostavi še kak prizor ali celo dejanje v takem in takem smislu. Avtor, ki razume ta migljaj in ga izvrši, postane varovane cenzurnega komiteja in ima zagotovljeno bodočnost, seveda tudi v materijalnem oziru. Brezkompromisni pisatelj, ki se ne mara vdati, mora živeti v gladi in bedi, če mu oblasti ne prekrbe zastojanskega stanovanja v — ječi.

70-letnica K. B. Madla. Čehi so se dne 15. t. m. spomnili sedemdesetletnice svojega umetnostnega zgodovinarja prof. K. B. Madla, ki je spisal med drugimi večjimi deli Čehom prvo »Zgodovino likovne umetnosti«. K. B. Madl je danes vodja največjega češkega založništva Otto v Pragi.

Arthur Holitscher, znani nemški potopisec, slavi 22. t. m. šesdesetletnico, ki je hkrati 40letnica pisateljskega delovanja. Holitscher je spisal več romanov in potopisnih knjig. Prepoznal je dele Azije, sovjetsko Rusijo in druge zanimive dežele in objavil svoje vtiske v formi, ki kaže znatno literarno kulturo. V svojem filozofsko - socialnem nazoru je izrazit levitar.

Ali se občudujejo Vaši lasje?

Tudi Vaši lasje lahko postanejo tako lepi, da jih bo vsakdo občudoval. Seveda morajo biti svilnatomehki in se ne smejo sprijemati, imeti morajo oni lesk svile, ki ga imajo običajno zdravi lasje. Uporabljajte tudi Vi Elida Shampoo, kakor to delajo druge negovane žene.

Elida Shampoo naredi lase veliko bolj košate in mehke kot svila, dá jim lep moten lesk in nežen duh.

ELIDA SHAMPOO

lenc je tem bolj prizadet, ker je bila pokojnica že več let potrpežljiva strežnica svoji hudo bolni hčerki, ki se ne more premikati in mora stalno čuvati posteljo.

Velika nesreča pri kopanju konjev

Ljubno na Gorenjskem, 19. avgusta.

V hudi vročini in posebno še ob nedeljah popoldne imajo naši kmečki fantje in hlapci navado, da vodijo konje kopat v Savo. Tako so tudi včeraj popoldne, ko je vladala močna vročina, peljali svoje konje k reki. Namenili so se k bregu na gornji most, ki vodi čez Savo iz Posavca proti Otočam. Pri Pogajnikovi gostilni so zavili k reki. Kopali so že nekaj časa svoje konje in seveda jahali na njh. Tega niso opustili navzlic opominom, da je voda v tem ovinku zaradi vrtincev in globočine zelo opasna. Blizu 17. ure se je nudi gledalcem na bregu strahovit prizor. Potapljači se je začel hlapec, uslužben pri posestnici Rozmanovi. Padel je s konja v vodo ter se je v borbi za življenje hitro še oprjel drugega konja, na katerem je jездil Ivan Čebavs. Posledica je bila, da je v istem hipu omahnil s konja tudi Ivan Čebavs, ki se je isto tako v naglici še oprjel konja okrog vratu. Vse se je odigralo tako naglo, kakor v filmu. Čul se je samo strahovit obupni krik: »Pomagajte!« — in oba fanta s konjem vred sta izginila pod vodo.

Navzočega je bilo mnogo občinstva, vendar je vsaka pomoč bila izključena. Nekateri plavalci so se takoj vrgli za ponesrečenca. Voda je med tem že tirala konja naprej in so ga čez čas mrtvega potegnili na prod. Rešili so tudi Rozmanovega hlapca, ki je bil že bolj mrtve, kakor živ. Priznanje velja požrtvovalnosti orožnika Berčiča iz Kroke, ki ga je s pravišnim ravnanjem po dolgem prizadevanju le obudil k življenju.

Vse iskanje za Ivanom Čebavom pa je bilo zaman. Iskali so ga do poznega večera in danes že od jutra dalje. Spretni plavalci so preiskali plitvine in globočine, a nesrečnega fanta še niso našli. Ivan je bil star šele 21 let. Pred enim mesecem je bil na naboru potrjen za vojake, saj je bil zdrav, čvrst in simpatičen fant. Najbržkeje je z njegovo tragično smrtjo prizadeta mati, ki kot vdova gospodari na posestvu in ji je bil pokojni Ivan prav za prav edina opora pri kmečkem delu, ker so vsi ostali otroci še mlajših let.

RAZPRODAJA

Slavno občinstvo opozarjamo na prodajo perzijskih preprog po zelo povišanih cenah z garancijo, da so res pristne perzijske. — Izkoristite to priliko velike razprodaje od 10. do 31. t. m. in si ogledite zalogo brez obveze za nakup pri SPEDICIJI R. RANZINGER - LJUBLJANA od 10.—12. in od 3.—6. ure. 10210

DANES! DANES! Cene 2, 4, 6, 8 Din

LYA M A R A kot

„Knjeginja Nataša“

Begunka, sirota, ci kuša jahačica, bogata nasletnica v ljubavi dramati. Razkošno opremljeni vefilmi. Danes ob 4, pol 6, pol 8 in 9.

Telefon 3124.

Elitni kino Matica

Kulturni pregled

Dialektna karta hrvatsko - srbskega jezika. Prof. Stjepan Pavičić je izdal zanimivo karto, ki bo posebno dobrodošla našim srednjim šolam: razdeli je področje srbohrvatskega jezika po narečjih. Teh dialektskih skupin je pet. Prve tri so štokavski, a se dele med ekavce, jekavce in iakavce s polikavci in polekavci. Nato sledi kajkavci in slednjič čakavci. Slovenci zose zase, karta je interesantna tudi za nefilologe. Tako je n. pr. zanimivo, kako se sredi izrazito jekavske kompaktne mase pojavljajo ikavski otoki, ali, kako se srečujejo kar tri področja: ekavsko, jekavsko in ikavsko. Največji del ozemlja Jugoslavije zavzemajo ekavci in jekavci; slednji so enotni samo na ozemlju južno od Save z reko Bosno na zapadu in Drino na vzhodu do Jadrana med Metkovicem in Črnogorsko - albansko mejo. Ekavci segajo neprekinjeno od Subotice do Bitolja; vsa vzhodna stran naše države je ekavska - češnji z zapadno linijo Subotice, Sombor, Noh, Lomnica, Čačak, Peš, Ohrid. Čakavci naseljujejo Primorje, vendar samo en del; značilen je čakavski klan, ki se je vrnil med Senjem in Slanjem od Otočca v štokavsko - ikavsko in štokavsko - ekavsko dialektno področje. Pri potku srbohrvatsine v srednjih šolah bo karta prof. Pavičića zelo dober pripomoček.

Zbližanje poljske in ruske književnosti. Vzlic siceršnji napetosti med Poljsko in sovjetsko Rusijo, kljub starim spominom, ki za Poljake niso baš prijetni, je opaziti, da se izmed vseh narodov poljski najbolj zanima za rusko literaturo. Ne prevajajo se samo

spisi starejših pisateljev, ki so bili že prej med Poljaki precej znani in priznani, marveč tudi iz najnovejše ruske literarne produkcije vse, kar je kolikaj dobro. V Varšavi in Krakovu izhajajo cele knjižnice, ki smoteno objavljajo prevode iz novejših ruske književnosti. Lahko trdimo, da je nova ruska proza v poljski javnosti vse obvladujoča moda. Rusi prevajajo iz poljske književnosti znatno manj, vendar je tudi v tem pravcu opaziti precejšen napredek. V Moskvi so izšli v zadnjih letih prevodi najboljših spisov Zverevskega, Reyemonta, Sierozovskega, Kadena - Bandrowskega, Goetla, Struga in dr. Poglablja se tudi zanimanje za poljsko poezijo. Mihajlo Choromanski je izdal nedavno obsežno antologijo novejših poljskih poetov v ruskem prevodu. Prevel je tudi v celoti velike pesniške mojstrovine Stowackega, Staffa, Kasprovice. Tako se poljska in ruska literatura kljub ostrim političnim diferencam zblizujeta bolj ko kdaj poprej.

Smrt slovaškega pesnika. V Lipt. Sv. Mikulašu je umrl minule dni komaj 23letni pesnik Andrej Guoth, v katerega je mlada slovaška literatura polagala velike nade. Bil je sodrni najuglednejših slovaških revij.

Splošno zgodovino gledališča je izdal londonski profesor Glenn Hughes. Zatečenja z lamskimi plesi in konjuje s sodobnim teatrom.

Piscatorjevo gledališče v Berlinu napoveduje originalen komad, ki se bo imenovalo »Zakon«. To bo kolektivna igra, ki jo piše kakih deset strokovnjakov: zdravniki, pravniki, sociologi.

Novi veliki katalog in cenik
Vam je brezplačno na razpolago
A. Kanc sinova, drogerija,
Ljubljana, Židovska 1
M. Kanc drogerija, Maribor,
Gospodarska ulica 33

Domače vesti

* **Poslednja čast našim vojakom umrlim v Franciji.** V nedeljo se je v Beogradu vršil zvečer pogreb 35 srbskih vojakov, ki so tekot svetovne vojne umrli v Franciji in katerih grobove so nad deset let čuvali Francozi, zdaj pa so se zemski ostanki vrnili v domačo grudo. Na krste je bilo položeno mnogo vencev, med njimi najlepši kralja Aleksandra. K pogrebnemu sprevedu so se zbrale velike množice, in v sprevedu so bili poleg kraljevega zastopnika polkovnika Pekića mnogoštevilni predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Spreved je šel od kolodvora preko Terazij na pokopališče, kjer je po govorn generala Colovića bila oddana častna salva.

* **Senzacionalen izum ameriškega Jugoslovena.** Vse ameriške časopise piše s navdušenjem o senzacionalnem izumu jugoslovenskega emigranta Lovra Martulića iz Kastva, ki je konstruiral fantastičen avijon: hidrogiroprom, ki lahko leti, plove in se potaplja. Hidrogiroprom je zgrajen iz jekla, je od vseh strani hermetično zaprt ter ima notranji rotativni loma, kakor poročajo iz Amerike v zrakavi in v vodi konstantno hitrost do 150 km na uro. Pod vodo vztraja baže dalj časa kakor podmornica. Martulićev avijon bo povzročil pravo revolucijo na polju pomorskega in zračnega oboroževanja. Vlada v Washingtonu je baže že naročila sto takih aparatov.

* **Kdo je veleposestnik?** V smislu pojasnila ministrstva za kmetijstvo, je smatrati za veleposestnika samo one zemljiške posesti, ki imajo najmanj 50 hektarjev (78 oravov) zemlje.

* **Prekmurski izdelki ženske domače obrti** bodo letos prvič razstavljeni na Pokrajinski razstavi Ljubljanskega veleposloda. Odlično domače platno, preproge in lične torbice iz koruznega ličja so toplo pozdravi iz Prekmurja v slovenski Ljubljani.

* **Dve lepi planinski slavnosti.** V nedeljo so Belokranjski slavnosti otvorili novo postojanko SPD, planinski Dom na Mirni gori. Prišli so gostje s Kočevskega, iz Novega mesta in tudi iz Ljubljane. Po maši v bližnji cerkvi se je vršila blagoslovitev, in kakor so sledili govori in je daljšo besedo o pomenu novega doma izpregovoril prof. dr. Jože Rus. — Na Kravcu pa je v nedeljo pomoliti škof dr. Rožman ob navzočnosti dveh tisočev domačinov in izletnikov po lepem nagovoru blagoslovil novo kapelico in služil v njej mašo, nato pa so sledili nagovori predsednika SPD dr. Tomiška, cerkijanskega šolskega upravitelja Lapajeta, kamniškega patra Beneša in prof. dr. Rožiča. Obe planinski slavnosti sta ob krasnem vremenu potekli v najlepšem razpoloženju.

* **Četvorčkom družine Gorenčeve** so nadalje darovali: Neimenovani 50. družba v gostilni Bončarja na Sv. Petra cesti po 4. Albinu Turku 110, Albin Grčar iz Zagorja ob Savi 100 Din, gospa Alba Mohoričeva 100 Din, skupaj 360 Din.

* **Konjska dirka v St. Jerneju.** Dirkalno in jahalno društvo v St. Jerneju na Dolenskem priredi dne 1. septembra konjsko dirko na dirkališču g. Campe ob državni cesti. Začetek ob 15. uri. Svirala bo državna godba iz Novega mesta.

* **Novomeški osmošolci L. 1904!** Po petindvajsetih letih v torek 27. t. m. ob 4. popoldne sestane pri očetu »Stemburju« v Kandiji.

* **Barski pravoslavni nadškof leži bolan v Ameriki.** Barski pravoslavni nadškof dr. Nikola Dobričić, ki je bil letošnjo pomlad odpotoval v Ameriko, leži že tri mesece bolan v bolnici v Detroitu, kjer se zdravi zaradi poškodb, ki jih je dobil pri neki avtomobilski nesreči. Čim bo ozdravel, pojde v Kalifornijo, kjer bo ostal mesec dni, potem pa se bo vrnil v Črno goro.

* **Tragična smrt slovenskega visokošolca v Ameriki.** V bližini Warrena v državi Ohio se je 26. julija smrtno ponesrečil slovenski medicinar Edvard Primožič, agilen narodno-kulturni delavec, učitelj slovenske mladinske šole v Clevelandu in urednik »Cleveland Journala«. Kakor poroča v Milwaukee izhajajoči »Jugoslovanski Obzor«, je pokojni Primožič študiral že tretje leto na medicinski fakulteti in bi prihodnje leto promoviral za doktorja vsega zdravilstva. A usoda je hotela drugače. Primožič se je z avtomobilom svojega prijatelja vračal od vojaških vaj v Cleveland. V temni noči je stal sredi ceste nekje tovrni avtomobil, ki ga ni mogel pravočasno opaziti in je z vso silo zavozil vanj. Primožič je pri tem dobil tako težke poškodbe, da je par ur pozneje preminil v bolnici v Warrenu. Tragična smrt mladega moža je med ameriški Slovenci vzbudila splošno sočutje.

* **Prvi naš ribnik za gojenje morskih rib.** V bližini ustja reke Cetine v Dalmaciji ob grofca Kulmer se letos uredila velik ribnik za gojenje morskih rib. To bo prvo podjetje te vrste na našem Jadranu.

* **Žrtve Drave.** V Osijeku je pri kopanju v Dravi utonil knjižarski pomočnik Anton Rakin. Zašel je v globok tolmun in so ga odnesli valovi, preden mu je mogel kdo priskočiti na pomoč.

* **Udab pobegnil iz zoološkega vrta na Marjanu.** Iz zoološkega vrta na Marjanu pri Splitu je te dni pobegnil krasen eksemplar udava (busta constrictor), ki ga je zlobna roka izpustila iz kletke. Tamkajšnji prebivalci so par dni preživeli v velikem strahu ter zapirali vrata in okna svojih hiš, a Marjan, kjer se sicer vedno nahaia mnogo običnost, je popolnoma osamel. Veliko pomirjenja je zavladalo med občinstvom, ko so v soboto našli udava v nekem goščavju

ter ga z velikim trudom spravili nazaj v njegovo kletko. Kača je dolga tri in pol metra.

* **Smrtna nesreča pri Divači.** 28 letni gospod Andrej Obersnel mlajši iz znane rodbine Obersnelov se je peljal z motociklom v Skočjan. Na poti je pridrvel nasproti avto. Oba sta vozila naglo in na križpotju sta zadela drug drugega. Andrej Obersnel je obležal mrtve, Anton Claus, ki je vodil avto, je bil prepeljan v Divačo težko ranjen. Nesrečnega Obersnela so pokopali v soboto v Divači ob veliki udeležbi občinstva.

* **Aretacija drznega vlomilca v tovarno v Jaršah.** Kakor smo že poročali, je bil v blagajni, ki je last Industrije platnenih izdelkov izvršen drzen vlom. Včerajšnji »Ponedeljek« javlja, da so drznega vlomilca že aretirali v osebi Ivana Breskvarja iz Ljubljane, ki je bil zaposlen v tovarni kot tkalni mojster. Izsledili in aretirali so ga domaški orožniki.

* **80 letna starka gre prostovoljno v smrt.** V Zagrebu živi že dolgo vrsto let 80 let stara Cecilija Pavličeva, rodom iz Rajhenburga. V soboto ponoči je izpila v svoji sobi pol decilitra ocetne kisline. Sele zjutraj so jo našli nezvesto, kakor je bila prepeljana v bolnico. Zdravniki imajo malo upanja, da bi jo mogli ohraniti pri življenju vendar pa se je zopet zavedla in povedala, kaj jo je napolnilo k temu koraku. Že dolgo živi sama. Imela je dva sina, ki pa sta jo zapustila in šla po svetu za kruhom. Ker se sama ni mogla več preživljati, je sklenila, da napravi konec svojemu bednemu življenju.

* **Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Novorojenček ženskega spola v Muri.** Pišejo nam: Dne 16. t. m. popoldne je sence močno pripekalo. Zato se je ob reki Muri zbralo precejšnje število kopalcev. V bližini železnega mostu Gornja Radgona-Radkersburg je od kopalcev g. R. B. zapazil, da nosi reka s seboj mrtvega otroka. Potegnil je trupelce na suho ter o tem obvestil orožniško postajo v Gor. Radgoni, ki je odredila, da se trupelce prenese v mrtvašnico k Sv. Petru. Novorojenček je bil ženskega spola, dobro razvit ter takoj po porodu vržen v Muro. V vodi se je nahajal že dalje časa, ker je telo že razpadlo. Na koncu popkvinne je imelo prijetno eno ped dolgo vejico. Za zločinsko materjo ni sledu.

Danes! Smeh! Zabava!

Kuš pakaza Kaczmarek

Ob 4, pol 8, 9
Din 2 4 6

Kino Ideal

Iz Ljubljane

u— **Darilo Ljubljancank kraljeviču Andreju.** Ljubljanske Slovenke so poklonile kraljeviču Andreju dragocene zastore k zibki z vdelenimi grbi Karagorgjevičeve hiše, ki jih je izdelal Zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, in v brokat vezano mapo s poklonilno pesmijo Marije Grošljeve: »Vidovdanska noč na Bledu.«

u— **Obnašajte se dostojno na deželi.** Prijatelj lista nam piše: Ob Veliki noči, torej prav uместno v pričetku sezone, je »Jutro« prineslo daljši članek s pozivom na vse izletnike in kopalce, naj se na deželi dostojno obnašajo in naj ne povzročajo kmetom nikake škode, najmanj pa še iz običnost, ki je v zadnjih letih že v več primerih mejila na zlobo in pobalinstvo. Apel je precej zalegel, kolikor morem presoditi sam, ki sem mnogokrat na deželi in v stikih s kmetijskim ljudstvom. Vendar se še najdejo izjeme, ki se ne brigajo za svoje in svoje, gajajo po travi, klestijo sadije in uganjajo druge nevšečnosti, s katerimi med kmetijskim ljudstvom osorvajo vse izletnike. V nedeljo sem sam videl kako so neki fantje blizu Reteč zaganjali žogo v vejevje sadnega drevia in tako klatili na tla še nedozorela jabolka, povrhu pa se še norčevali s kmetico, ki se je prišla kregat. Takšno ravnanje zasluži vs obsojdo. Naši ljudje na deželi so dobri in posebno letos nikomur ni treba stradati sadija, ker je letina dobra. Kdor ga je željan naj stopi k prvemu kmetu, pa ga bo zastonjal pa za par borih dinarčkov dobil cel pehar. Nikar torej ne uganjajte običnost, ker sicer hude posledice ne bodo izostale.

u— **Neobičajni svetovni potnik.** Včeraj je obiskal naše uredništvo dr. jur. Teodor Gonda, madžarskega pokolenja, ki je l. 1925 odšel na potovanje po Orientu v svrhu zbiranja ilustriranih kolekcij raznih držav. Doslej je prepotoval Bolgarsko, Turčijo, Sirijo, Palestino, Egipt, Kipar, Rodos, Grško, del naše države in končno prišel v Slovenijo, kjer namerava ostati mesec dni v svrhu zbiranja podatkov raznih naših kulturnih ustanov in znamenitostih oseb. Spoznatl hoče pred vsem kraje in ljudi in je zbral do sedaj že 7 debelih knjig, ki vsebujejo podpise in fotografije raznih osebnosti, pred vsem pravnikov, ker je zbiratelj pač sam pravnik, nadalje iz gospodarskega sveta, časopisja, politike itd. Sploh zbira vse, kar se tiče kulturnega in javnega življenja pokrajine. Do l. 1935 namerava dokončati svoje po-

tovanje, nakar bo objavil svoje zbirke. Vsekakor je njegovo podjetje resnega značaja, ki zasluži vsako podporo.

u— **Smrtna kosa.** V soboto je umrl višji rač. svetnik v p. g. Janko Mladič, brat kapetana bojnega broda v p. Adolfa Mladiča, višjega sodnega svetnika Antona Mladiča, strok. učiteljice Marije Mladič in tast obč. svetnika g. Ivana Tavčarja. Pokojnik je bil splošno spoštovana osebnost. Pokojnik zapušta soprogo, hčerko Špelco por. Tavčar in sina art. poročnika Frana. Pogreb bo danes v t. m. ob 5. popoldne s Hrvaškega trga št. 7. — V Šmartnem ob Paki je umrla ga. Marija Kranjčeva, roj. Bizjakova. Pogreb blage pokojnice bo 21. t. m. na domače pokopališče. — Pokojnim blag spomin, rodbinam iskreno sožalje!

u— **Pevski zbor Glasbene Matice.** Danes ob 20. skupna vaja in sestanek.

u— **Sokol I.** javi svojemu članstvu, da je umrl brat Janko Mladič, čegar pogreb bo v torek 20. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Hrvaški trg št. 7. Pokojnega brata spremimo na njegovi zadnji poti v civilu z znakom. Obilne udeležbe pričakuje odbor.

u— **Pomanjkanje hmeljskih obiralcev.** Kljub znatnemu dotoku hmeljskih obiralcev v preteklem tednu tožijo savinjski hmeljarji o pomanjkanju delovnih moči. Baje so gotovi elementi že na celjskem kolodvoru odvrnili mnogo obiralcev od nadaljnjega potovanja v Savinjsko dolino s trditvijo, da nočejo hmeljarji plačevati obiralcem več kot 1.50 Din od škaifa, in to brez vsake šarane. Napačno informirani obiralci so se seveda obrnili potem v druge kraje ali pa so se vrnili na svoje domove.

u— **Bedna družina.** Oče je bolan, že poldrugo leto nesposoben za vsako delo. Zadnje mesece biva v zdravilišču na Golniku. V bedni podstrešni sobi v Vodmatu na trpi največje pomanjkanje njegova družina: mati s petimi otroki. Vsi so bolehn. Noben se še ne more sam preživljati. Pač, najstarejša hčerka pravi, da bi z vsemi svojimi močmi prišla za delo, a kaj hoče sirota, ko je šibka rekonvalescentka in bi ji bila edino dobrodošla le kakšna zares lažja služba. Mnogo je bede na svetu, mnogo pa tudi še bogatija ali vsaj takih, ki si tuintam lahko prihranijo kak boljši grizljaj. Ali bo kd izmed njih voljan vsaj malo pomagati tej zares revni družini? Brez podpore so, brez vsega. Ali naj gredo živ v grob? Stori bo zares človekoljuben čin, kdor se pobriža vsaj z malo podporo za to družino. Njen naslov je v našem uredništvu.

POTENJE ROK, NOG itd.
zanemljivo odstrani »SUDOR«-mast
lekarne »Pri orlu«, Celje.

Zobni zdravnik Specialist

dr. Ivan Oblak

zopet redno ordinira
Ljubljana, Miklošičeva cesta.

u— **Spoznal jo je.** V nedeljo popoldne je srečal delavce Ivan Taljan iz Kosez na Vodnikovih cesti v družbi nepoznanega moškega neko deklet, ki se mu je videla takoj prvi hip nekam znana. Taljan se je ustavil, istočasno pa ga je zagledala tudi ženska, ki se je skušala pred njim skriti in se odtegniti njegovim pogledom. Baš tisti hip pa se je Taljan zavedel, katera je bila ta ženska. Skočil je k njej in jo pozval, da odide z njim na policijo. »Saj se spomnete kaj?« je vprašal. »Nak!« je odgovorila ona in že stekla do bližnje Lasanove gostilne. Taljan jo je zasledoval, a mu je ženska pobegnila čez dvorišče brzkone v gozd. Taljan je odšel pozneje na policijo sam ter prijavil, da ga je pred nekaj dnevi okradla v Somrakovi gostilni v Šiški ženska z imenom Fani, ki jo je srečal malo poprej na Vodnikovih cesti. Takrat se je nahajal Taljan v Somrakovi gostilni v precej vinjenem stanju, tako, da so ga spravili spat v šupo. Pred tem pa se mu je približala omenjena Fani in se je zjutraj zbudil Taljan olajšan za okroglo 1400 Din.

u— **Prepir in pretep.** Na dvorišču Perkove gostilne v Šiški sta se pričela v nedeljo popoldne prepirati v isti hiši stanujoča Radoslav J. ter Ivan J. Med prepirom je skušal Ivan J. udariti nasprotnika z gnojnicami vilami, bil pa je tako pijan, da se je zaletel v neki kotel na dvorišču in padel. Prebil si je pri padcu črepanjo in so ga morali pozneje z rešilnim vozom odpeljati v splošno bolnico. Radoslava J. je policija aretirala, bil pa je po zaslišanju in na podlagi izpovedi prič kmalu izpuščen kot nekriv.

u— **Obstreljen na ulici.** Predsnočnim okrog 21. se je vračala po Jernejevi ulici v smeri proti Celovski cesti proti mestu večja družba kopalcev. Med njimi je bil tudi skladiščnik Janko O. Družba je na Jernejevi cesti nenadoma zaslišala iz ene sosednih ulic par strelav, tisti hip pa je Janko O. že začetni na obrazu kri in obenem skleščalo bolečino. Vsa družba se je odločila, da stopi v bližnjo Behandičovo hišo, kjer so ranjencu rano izprali in ugotovili, da mu tiči v rani pod ocesom droben projektil. Krogi la je bila izstreljena iz strelnega orožja prav majhnega kalibra. Brzkone se je s strelnim orožjem kdo igral. Ranjenec je moral pozneje iskati zdravniške pomoči. Zadeva je bila prijavljena policiji, ki se ji še ni posrežilo storila izslediti.

u— **Vlom v stanovanje.** Gostilničarka Marjana Peterlinova na Vidovdanski cesti je ugotovila včeraj zjutraj, da se je utihotapil brzkone v večernih urah v njeno stanovanje neznan vlomilec. Odprl je vrata s pomočjo ponarejenega ključa in klešč, ki jih je našel v odprti predsobi. Tat se je polastil srebrne zapestnice, vzjel pa je s seboj tudi šivano odelo oranžne barve, kar je oboje pozneje brzkone prodal. Gostilnič-

arka, ki je oškodovana skupno za okrog 600 Din vrednosti, je osumila kot tat nekakega Janeza M., ki je prenočeval prejšnjo noč v njeni gostilni. Dolgoprstnik je okradel tudi njeno služkinjo Slavo Gostičevno, ki ji je izmaknil iz omare 150 Din gotovine.

u— **Ukradeno kolo.** Tesar Leopold Podraž z Orlega se je pripeljal v nedeljo popoldne s kolesom do cerkve na Rakovniku in odšel k maši, pustivši kolo nezaklenjeno zunaj pred cerkvijo. Po končani maši pa je Podraž opazil, da se je kolesa polastil neznan tat. Ukradeno kolo je črno pleskano m vredno okrog 1200 Din.

u— **Zobni zdravnik dr. S. Puher.** Poljanska cesta 16., zopet redno ordinira. 1073

Iz Celja

u— **Ne trditve vode iz mestnega vodovoda!** Kljub vsledno izdani prepovedi mestnega magistrata, da se ne sme brez potrebe tritati voda iz mestnega vodovoda, posamezni te prepovedi ne morejo nikakor spoštovati. Tako je bila ovadena posestnica A. P. iz Aškerčeve ulice, ker je po opazovanju kar 3 dni brezskrbno škropila svoj vrt z vodo iz mestnega vodovoda. Pri silnem pomanjkanju dobre pitne vode v Celju je tako ravnanje naravnost brezvestno.

u— **Najdeno fotografsko stojalo.** Cerkovnik Martin Tratnik v Marijini cerkvi je našel pretekli petek v neki cerkveni klopi trinožno raztežno fotografsko stojalo, katero je pozabil očitno kak letovišar pri ogledovanju cerkvenih znamenitosti.

u— **Godba brez plačila.** V Celju je gostoval pred dnevi majhen »Cirkus« Columbia, ki ni imel nobenih živali in je bil le nekaj variete-teatral, kakor se je pod velikim cirkuškim naslovom sam imenoval. Pri cirkuškem orkestru so sodelovali tudi trije Celjani, katerim pa cirkuški ravnatelj ni hotel izplačati zasluženih 180 Din, češ, da naj igrajo tudi v Trbovljah, kjer se cirkus trenutno muči, pa bodo dobili denar. Ker pa trojica na to ni mogla pristati, ker nima sredstev za vsakodnevno potovanje v Trbovlje in nazaj, se je za posredovanje obrnila na celjsko policijo, da jim ta pomaga do težko prisluženih denarcev.

u— **Tatvine koles na debelo.** V Celju so pričeli izvajati gotovi specializati za tatvine koles svoje nepošteno rokodelstvo kar na debelo. V nedeljskem »Jutru« smo poročali, da je bilo v petek ukradeno pekovskiemu vajencu Danijelu Jazbinsku na Ljubljanski cesti kolo njegovega mojstra Kirbscha. Policija pa je prejela pozneje še dve ovadbi, in sicer je bilo istega dne ukradeno 1750 Din vredno črno pleskano kolo znamke »Ypake« posestniku Josipu Oplotniku iz Grajske vasi pri Gomilskem, ki se je mudil po opravkih v pisarni celjskega sreskega načelstva in je kolo pustil v veži: popoldne je izginilo 1500 Din vredno, črno pleskano kolo znamke »Triumph« z domačega dvorišča slikarskemu pomočniku Stanku Holobarju za kresijo. Oplotnikovo kolo ima tovarniško številko 281.693. Holobarjevo pa 386.682. Včeraj pa je prejela policija novo ovadbo, da je bilo ukradeno 20letnemu posestniku sinu Iv. Satterju iz Založ-pri Polzei z dvorišča tukajšnje javne bolnice v času, ko se je Satter nahajal na obisku pri nekem bolniku, črno pleskano in 1500 Din vredno kolo znamke »Puche«. Večina okradenih si je svoje nezgode sama kriva. Tako je bilo v nedeljo popoldne ugotovljeno, da je pustilo 5 fantov iz celjske okolice svoja kolesa celo popoldne v vestibulu celjskega kolodvora brez nadzorstva in odšlo v mesto na zabavo.

Iz Maribora

u— **Povratak naših oficirjev s Poljske.** Z včerajšnjim popoldanskim dunajskim vlakom so se vračali v domovino skozi Maribor naši oficirji, generalštabni pripravnik, s svojega 20 dnevnega študijskega potovanja po poljski republiki. Oficirji so si predvčerajšnjim še zadnji dan ogledovali razstavo v Poznanju, kateri so posvetili dva dneva in se nato preko Katowic, Brna ter Dunaja vrnili domov. Vsi oficirji so izražali pri svojem povratku v Maribor svoje izredno veselje nad gostoljubnimi in prisrčnimi sprejemi, ki so jih bili deležni tekom 20 dnevnega bivanja po vsej Poljski. Vsi vojaški in številni civilni krogi so s popolnim zaupanjem razkazovali našim oficirjem poljske zanimivosti zlasti na vojaškem in gospodarskem polju so naši oficirji s to ekskurzijo ogromno pridobili na izobrazbi, občudovali razgledni napredek, ki ga kaže Poljska v vsem svojem življenju tako v armadi, kakor na kulturnem in gospodarskem polju. Tudi armadno vodstvo je izkazalo našim oficirjem izredno počaščenje s tem, da je postal vsak udeleženec častni član kakega poljskega polka, general Belič na primer artiljerijskega polka, čegar častna člana sta doslej samo maršal Pilsudski in maršal Foch. Oficirji so bili polni priznanja izkazani prijateljskih čustev ter je ta pot brez dvoma znatno utrdila prijateljsko zvezo med Jugoslavijo in Poljsko.

u— **Počitnice na okrajnem sodišču.** Marsikdo je mnenja, da v takozvanih »sodnih počitnicah« delo na sodniji enostavno počiva. Da temu ni tako, je pokazal zlasti včerajšnji sobotni dan pri okrajnem sodišču kjer je bilo samo pred enim civilnim sodnikom 75 narokov. Razprave na so bile še tudi pri drugih sodnikih, tako da jih je bilo samo pri okrajnem sodišču ta dopoldne preko 100, civilnih in kazenskih. Naše sodne počitnice so torej bolj na papirju, kakor v resnici.

u— **Naseljevanje Primorcev v mariborski oblasti.** Polagoma in skoro neopaženo je nastala v neposredni mariborski okolici cela kolonija Primorcev, v prvi vrsti Vipavcev, ki so pokupili vinogradišča posestva prejšnjih lastnikov, pretežno nemških meščanov. Najjačja skupina se je v zadnjih dveh letih naselila v Vinskem dolu in okrog Kamnice, kjer je prešlo v njihove roke že pretežno število posestev. Drugi so se naselili tudi dalje do Selnice ob Dra-

Kino Ljubljanski dvor!
Telefon 2730

Danes zadnjič senzacionalni

Napad na vlak

Ob 4., 7., 8., 9.

vi, na drugi strani pa do meje pri Sv. Juriju ob Pesnici ter do Mure pri St. Ilju. Naseljevanje Primorcev v mariborski okolici pa še ni končano, ker še stalno prihajajo novi in je posebno za prihodnje leto spomlad pričakovati zelo močan pritok. Tako dobiva naša okolica s temi priseljenci polagoma čisto drugačno lice in se posebno utrjuje v narodnem in državnem oziru.

u— **Vinotoč v mariborski okolici.** Po vojni ni število vinotočev pod vejo v mariborski okolici še ni doseglo take višine kakor letos. V zadnjih par mesecih skoraj ni boljše okoliščine kmetije, ki ne bi imela vinotoča. Seveda je zaradi tega konkurenca zelo velika in se mnogi posestniki bojijo, da ne bodo prišli na svoj račun. Ob nedeljah in praznikih pa je obisk kljub številnosti vinotočev zelo velik skoraj povsod in se še pozno v noč razlega v naše gorice veselo petje izletnikov.

u— **Grozdje dozoreva.** V vzhodnem delu Slov. gorice je pričelo te dni dozorevati prvo rano grozdje in je pričakovati, da se bo kmalu pojavilo tudi na našem mariborskem trgu ter znižalo sedanje visoke cene, po katerih se prodaja uvoženo italijansko in dalmatinsko grozdje. V ostalem se obeta letos kljub nenavadno dolgi zimi dobra vinska letina in bo tudi kvaliteta, ako se vremenske prilike ne izpremenijo, zelo odlična. Slaba letina bo letos samo v onih vinogradih, kjer so trte vsled hude zime pozeble, toda to na celoto ne bo mnogo vplivalo.

u— **Jesensko zasedanje porotnega sodišča** se prične dne 16. septembra in bo trajalo dalje časa. V razpravo pride cela vrsta zanimivih zaved. Porotniki so že izžrebani.

u— **V Dravi je utonil v nedeljo 23 letni Ivan Mlinarič iz Brestrnice.** Zašel je v vrtnice, ki ga je pogotil, še predno so mu mogli priskočiti na pomoč. Nesreča se je zgodila v Brestrnici. Trupla utopjenca še niso našli.

Iz Tržiča

u— **Redek jubilej planšarja.** Posestnik Primožič s Pristave pri Tržiču ima na planini Kočice prijazno planinsko kočjo in obsežne hleve za živino, ki je čez poletje na planini. Do sto glav različnih živali mu oskrbuje že dvajset let majar Franc, ki ga pozna in vzljubi vsak obiskovalec pri ljubljenskih Kočic. Preteklo nedeljo so mu priredili njegovi številni prijatelji malo slavo ob zvokih harmonike s pečenim jarcem in drugimi planinskimi dobrotami. Postavili so v počaščenje redkega jubileja kar osem mlajev in napletli celo vrsto vencev. Slavnost je bila povečana z dopoldansko mašo v koški kapelici, ki jo je služil prof. Porenta in ki se je v svojem cerkvenem govoru v prav gniljavih besedah spomnil jubilarja, ki tudi opravlja pri kapelici službo cerkovnika. Med tednom je prejel priljubljeni mož številne čestitke, tako mu je v imenu planinske podružnice čestital predsednik g. Lajovic, v imenu tržičkih ljubiteljev Kočic g. Bocak in v imenu stavbne zadruge Planinski dom gospod Jelenc. Slednji praznuje z jubilarjem prav tako jubilej dvajsetletnice, odkar opravlja skoro sedmjo nedeljo Kočice in pogorje Košute. Oba jubilarja sta si stekla največje zasluge za postavitev doma na Kočkah, prvi s svojo pristno planinsko potrebo v zgornji koči, drugi s svojo propagando in organizatorično silo.

u— **Pobeg mlade deklice.** Podrekarjeva Francka, drobna, prikupljiva osemnajstletna devojka si je zaželela pogledati po svetu. Pred 14 dnevi je odšla od doma neznankom in se do danes še ni vrnila. Imenovana je čedno oblečena, male postave, prijaznega obnašanja in črnolasa. Njeni starši so pobeg prijavi orožniški postaji v Tržiču. Kdor bi o Podrekarjevi kaj vedel, naj javi to bližnji orožniški postaji.

u— **Oddaja pošne voznje.** 14. t. m. je bila licitacija pošne voznje od tržičkega kolodvora v mesto. Vzključna cena je 14 tisoč dinarjev. Dosedaj je že dolgo vrsto let oskrboval pošno vožnjo hotel Lončar, ki je bil vedno edini licitator. Zadnje licitacije se je pa udeležil tudi tovarnar g. dr. Kozma Ahadič, ki je bil drugi. Ker ni bilo tretjega, se bo vršila ponovna licitacija drugi mesec.

Iz Šoštanjja

u— **Odlikovanje.** Z zadovoljstvom smo čitali v »Jutru«, da je odlikovan z redom sv. Save IV. vrste upokojeni šolski ravnatelj g. Alojz Trobec. Če kdo, si je zaslužil odlikovanje ta gospod. Učitelj je bil polnih 45 let, nazadnje kot vodja osnovne šole v Šoštanju 20 let, kakor je stopil l. 1925, v pokoj, katerega uživa med nami čil in zdrav v starosti 68 let. Še danes opravlja posle okrajnega tajnika. Bil je vnet šolnik, ljubil je šolsko mladino, bil je dober in preudaren šef in tovariš svojemu podrejenemu učitelstvu. V svojem prostem času se je mnogo bavil s sadjarstvom. G. Trobec je trden narodnjak, kar je odkrito priznaval ves čas tudi pod Avstrijo in to najbolj dokumentiral z vzgojo svojih otrok ter s tem, da je bil odličen in aktiven član vseh tukajšnjih narodnih društev. Ker je prijeten družabnik, se ga razveseli vse, kjer se pokaže. Od štirih njegovih otrok sta dve hčerki učiteljici na šoštanski osnovni šoli, en sin je slušatelj 4. letnika višje pedagoške šole v Zagrebu, eden pa inženjer pri elektrarni državnega rudnika v Velenju. V znak njegovih zaslug ga je mestni občinski odbor šoštanski že pred leti imenoval za svojega častnega občana. Je to mož izredno kremenitega značaja in dal Bog, da bi bilo mnogo takih med nami! Želimu mu, da bi še dolgo vrsto let užival srečno rodbinsko življenje v krogu svoje ljubljene soproge in svojih otrok.

Šolstvo

Na Deški meščanski šoli v Mariboru bodo 27. in 28. t. m. od 8. do 12. razredni (ponavljalniki) izpiti. Vpisovanje v vse razrede bo 30. in 31. t. m. od 8. do 12. Vpisniki se morajo ponovno učenci vseh razredov, tudi oni, ki so se vpisali ob koncu šolskega leta. Pri vpisu mora plačati vsak učenec 20 Din za zdravstveni fond. Vplačevanja so oproščeni le oni učenci, ki se izkazujejo s potrditvijo o uboštvo. To potrdilo izda pristojna občina in ga potrdi davčni urad. Ker so obmojne občine pristale na prispevek za zidanje nove šole na levem bregu, je krajevni šolski odbor dovolil, da smejo biti v II, III. in IV. razred sprejeti vsi dosedanjí zunanji učenci, ki se pa morajo ob vpisu izkazati, da so vplačali na mestni blagajni prispevek 400 Din. Oprostitev tega prispevka ni! V prvi razred zavod ne sprejema zunanjih učencev. Izjemo tvorijo oni, kojih roditelji so zaposleni v mestu, a zaradi pomanjkanja stanovanj ne morejo stanovati tu. Takšni se morajo pri vpisu izkazati, da je bila njih tozadevna prošnja v krajevnem šolskem odboru ugodno rešena. Dne 2. septembra je ob pol 9. šolska masa v stožnici. Učenci se zberejo na šolskem dvorišču. V torek 3. septembra je pričetek pouka.

Vpisovanje na dekliški meščanski šoli v Celju. Na državni dekliški meščanski šoli v Celju bo redno vpisovanje učenc 30. in 31. t. m. od 8. do 12. Ponavljalniki izpiti se bodo začeli 27. tm.

Državna trgovska akademija v Mariboru. Vpisovanje novih in dosedanjih učencev in učenk bo 2. in 3. septembra. V I. letnik se bodo sprejemali oni učenci, ki so dovršili najmanj štiri razrede srednje šole, a oni, ki so dovršili meščanski šoli z završnim izpitom, bodo morali opraviti dopolnilni izpit iz slovenščine, nemščine, narodne geografije iz zgodovine in matematike v obsegu programa III. in IV. gimn. razreda. Za priprave k dopolnilnemu izpitu treba nasledovati s 5 Din kolikova prošnja na ravateljstvo zavoda ter ji priložiti zadnje šolsko izpovednico in rojstni list. Izpurna taksa znaša 450 Din, državna taksa 20 Din v kolikih. Dopolnilni izpiti se bodo vršili 4. in 5. septembra. Za sprejem v I. letnik se nadalje zahteva, da učenec (učenka) dovrši v letu, v katerem se vpiše, 1. do 17. leto starosti, in da je pred vsem iz mariborske oblasti. Popravljalni izpiti se opravijo v času od 26. do 34. t. m. Prizadeji morajo pravočasno predložiti tozadevne prošnje za priprave k izpitu in jim priložiti izpovednico. Redni pouk se bo pričel 7. septembra.

Sport

Zadnji sportni dogodki

V prvi vrsti moramo omeniti dokaj dobre rezultate, ki so jih dosegli v soboto naši plavalci in plavavice prvi dan plavalnega tromataha Čehoslovaška, Jugoslavija, Poljska. Zlasti je treba poudariti lepo zmago Olge Rojetove v prostem plavanju na 400 m. Neugodno presenečenje sta nam privedla naša favorita Senjanovič in Bulat, ki sta v prostem plavanju na 400 m prispela na cilj šele kot četrta in peta. Dobra sta odrezala tudi naša slovenska skakača Grlic in Kordelič, ki sta zasedla prvo, odnosno tretje mesto. Poročilo v večernejšem »Ponedeljku«, ki smo ga dobili od »Avala«, je torej nekoliko netočno. Zaradi tega objavljamo danes še enkrat dozdene rezultate.

100 m, hrbtno, dame: 1. Doplerova (Čehoslovaška) 1:34,9. 2. neka poljska plavavica. 3. Wohlfartova (Jugoslavija) 1:38,6. 5. Godina (Jugoslavija).

400 m, prosto, gospodje: 1. Getreuer (Čehoslovaška) 5:30,8. 4. Senjanovič 5:39, 5. Bulat (Jugoslavija) 5:47.

Skoki gospodov: 1. Grlic (Jugoslavija) 93,5 točke. 3. Kordelič (Jugoslavija).

100 m, hrbtno, gospodje: 1. Heiling (Čehoslovaška) 1:20,1. 2. Marčeta (Jugoslavija) 1:22,1. 3. Grbič (Jugoslavija) 1:24,2.

400 m, prosto, dame: 1. Olga Roje (Jugoslavija) 6:38,4. 3. Godina (Jugoslavija) 7:12,4.

Zelo značilna je tudi lepa zmaga jugoslovske waterpolo reprezentance nad poljsko s 5 : 0 (3 : 0). Znano je namreč, da so Poljaki od zadnjega leta mnogo napredovali.

Ob tej priliki moramo omeniti lep uspeh ki ga je dne 4. avgusta na plavalnih prvenstvenih tekmah Poljske v Varšavi dosegla naša rojakinja ga. dr. med. Božena Kokalj-Kowalewska, ki je pri skokih s stolpa 5 in 10 m zasedla drugo, pri skokih z deske pa prvo mesto. Ga. dr. Kokalj-Kowalewska sodeluje v sedanjem plavalnem tromatihu v poljski reprezentanci.

Nogometna reprezentanca Ljubljane je v nedeljo porazila mariborsko reprezentanco s 6 : 1 (3 : 0). Ta tekma se je vršila v to svrhu, da bi podsevniki kapetan dobil pregled o naših nogometaših v svrhu sestave ljubljanske reprezentance, ki bo igrala 25. t. m. v Gradcu proti graški reprezentanci. V semifinalni tekmi so juniorji Ilirije porazili juniorje Primorja s 3 : 2 (3 : 1). Ilirijani priidejo v finale z juniorji ISSK Maribor za pokal SK Ilirije.

Kljub veliki vročini, ki je vladala v nedeljo, je jubilejna kolesarska dirka Ljubljana-Novo mesto-Ljubljana, ki jo je priredil motokolesarski klub Ilirija uspešno prav dobro. Kot prvi je prispel na cilj član kolesarskega društva Sava Gjorgjevič Franc v 6:11,4. Zmagovalec je dobil veliko srebrno kolajno in dirkalno kolo, ki ga je za to dirko podaril g. Viktor Bohinec.

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani, 19. avgusta 1929.

Višina barometra 308,8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn.	Smer vetra	Oblačn.	Padavine
Opazovanja				v %	in brzina v m. in sek.	0-10	Vrsta v mm do 7. ure
Ljubljana	8.	760,4	20	80	mirno	3	7-0
Maribor		760,5	20	80	N 4	3	•
Zagreb		760,1	23	70	SW 2	5	•
Beograd		75,9	25	60	mirno	3	•
Sarajevo		760,5	21	70	mirno		•
Dubrovnik		759,4	28	50	N 1		•
Skoplje	7.	759,2	25	70	mirno	1	•
Split		759,2	25	70	mirno		•

Najvišja temperatura danes v Ljubljani: 27,8 C. najnižja 16,6 C. Solnce vzhaja ob 5,5, zahaja ob 18,59, luna vzhaja ob 19,40, zahaja ob 4,31. Dunajska vremenska napoved za torek. Izpremenljivo vreme, možnost padavin, maksimum temperature okoli 20 stopinj.

Veslaške tekme za prvenstvo Evrope

Varšava, 19. avgusta. Včeraj so se v Bidszcu nadaljevale veslaške tekme za evropsko prvenstvo. Tekmam je prisostvovalo 30.000 gledalcev. Praga je znašala 1700 m. Doseženi so bili naslednji rezultati:

1. Nagrada Francije: četverec s krmarijem: 1. Italija 6:15,6. 2. Švica 6:22,2. 3. Čehoslovaška 6:22,8. 4. Belgija. 5. Francija.

2. Nagrada Holandije: dvojica brez krmarija: 1. Italija 6:41,2. 2. Poljska 6:46,8. 3. Belgija.

3. Nagrada Belgije: skif: 1. Holandija — Ginter 6:42,8. 2. Čehoslovaška — Striba 6:37,2. 3. Belgija — Maus. 4. Poljska — Glukovski.

4. Nagrada Jadrana: dvojica s krmarijem: 1. Italija 7:00,8. 2. Francija 7:07. 3. Poljska 7:18. 4. Belgija 7:23,2. 5. Španija.

5. Nagrada Katalonije: klasična tekma četverec brez krmarijev: 1. Italija 5:56,8. 2. Holandija 6:04,2. 3. Poljska. 4. Belgija. 5. Čehoslovaška.

6. Nagrada Švice: dvojica s krmarijem: 1. Švica 6:11,8. 2. Italija 6:16,8. 3. Belgija 6:19,4. 4. Francija. 5. Poljska.

7. Nagrada Italije: osmerci (proga 1500 m): 1. Italija 5:54,8. 2. Jugoslavija 6:00,2. 3. Danska 6:03,4. 4. Čehoslovaška 6:15. Do 1000 m so šolmi Italije, Poljske in Jugoslavije rezali na isti višini. Nato pa je italijansko moštvo napelo vse sile in zmagovalo s podružno dožnjo pred Jugoslavijo.

Končni placement je naslednji: 1. Italija 5 prvih in 1 drugo mesto (17 točk). 2. Švica 1 prvo in 1 drugo mesto (5 točk). 3. Poljska 1 drugo in 1 tretje mesto (3 točke). 4. in 5. Danska in Jugoslavija po 1 drugo mesto (2 točki).

Lahkoatletski miting SK Concordie v Zagrebu

Nov jugoslovanski rekord

V soboto in nedeljo je priredila zagrebska Concordia lahkoatletski miting, katerega se je poleg domačih atletov udeležilo tudi 5 atletov Ilirije, ki so vsi dosegli prav lepe in častne uspehe kljub temu, da so prišli v Zagreb naravnost iz Ptuja, kjer so tekmovali v četrtek.

Rezultati so naslednji:

Tek 100 m: 1. Hellebrandt (Hašk) 11,6. 2. Schreiber (H) 3. Pavšič (Ilirija).

Met krogla: 1. dr. Narančič (Concordia) 12,60. 2. Ferković (H) 11,59. 3. Gašpar (C) 11,17.

Skok v vis: 1. Baratović (C) 175 cm. 2. Kallay II (H) 165 cm. 3. Vallo (C) 160 cm.

Met kladiva: 1. Ferković (H) 38,80 (nov jugoslovanski rekord). 2. Gašpar (C) 36,29. 3. Manojlovič (C) 34,76.

110 m zapreke: 1. Praunspenger (C) 17,3. 2. Buratović (C). 3. Kallay (H).

Troskoki: 1. Režek (Ilirija) 13,11 m. 2. Mioković (C) 12,61. 3. Outrata (I) 12,51.

1500 m: 1. Kumer I. (Marathon) 4:20,6. 2. Predanič (C). 3. Hladnik (H).

200 m: 1. Pavšič (I) 23,8. 2. Schreiber (H). 3. Madjarevič (C).

Met kopja: 1. Hellebrandt (H) 52,80. 2. Gašpar (C). 3. Kallay II (H).

Skok v dalj: 1. Hellebrandt (H) 6,53. 2. Outrata (I) 6,17. 3. Mioković (C) 6,05.

Tek 800 m: 1. Tučan (H) 2,07. 2. Predanič (C). 3. Rittig (H).

Met diska: 1. dr. Narančič (C) 39,72. 2. Manojlovič (C) 39,41. 3. Gašpar (C) 33,87.

Skok ob palici: 1. Ferković (H) 3,40. 2. Buratović (C) 3,30 m. 3. Kallay II (H) 3 m.

Tek 10.000 m: 1. Kumer I. (M) 37:34. 2. Šporn (I). 3. Tinta (I).

Stafeta 400 krat 300 krat 200 krat 100: 1. Concordia 2:08,2. 2. Hašk I. 3. Hašk II.

Rezultati mitinga so v splošnem prav dobri in bodo imeli ljubljanski atleti na dvomatchu Zagreb v Ljubljani, ki se vrši 1. septembra v Ljubljani, zelo težko nalogo, če bodo hoteli z uspehom zastopati barve Ljubljane.

Službene objave JLAS

Klubom se tem potom javlja, da priredi Grška Sportna Unija 22. ter 28. in 29. septembra v Atenah Balkanske igre, ki bodo vsebovale naslednje točke: Teki na 100, 200, 400, 800, 1500, 5000 in 10.000 m, maratonski tek, statetni teki 4x100 m, 4x200 m, 4x400 m in olimpijska stafeta, tek na 110 in 400 m z zaprekami, skoki z zaletom v daljavo in v višino, troskok in skok ob palici, meti diska, krogla in kopja ter izven konkurence meti diska po starogrškem stilu.

Grška Unija plača za 15 tekmovalcev vse stroške na svojem ozemlju. Naš savez je storil vse potrebne korake, da dobi sredstva za ostale stroške te petnajststorične in za vse stroške za več kot 15 atletov. Samo s 15 atleti ne bi mogli zasedeti vse discipline s dvema tekmovalcema. Čeprav savezu še niso zaimena vsa potrebna sredstva, vendar opozarja klube, da vse one svoje člane, ki bi mogli priti v poštev za jugoslovansko reprezentanco za balkanske igre, sistematsko trenirajo, da bi bili v primeru odhoda v vsakem oziru pripravljeni. Obenem se naprošajo klube, da pošljejo savezu takoj po 2 sklici vseh onih svojih članov, ki bi mogli priti v poštev za našo reprezentanco. Slike naj bodo po možnosti čim večje, ker se bodo odposlale v svrhu reklame v Atene. Savez bo pravočasno obvestil klube o vseh potrebnih podrobnostih glede Balkanskih iger. — Tajnik I.

SK Ilirija. (Iz tajništva.) Klubova plenarna seja se vrši danes, v torek ob 20,30 v damskem salonu kavarnе Emona. Vsi odborniki in načelniki sekcij se naprošajo, da se seje sigurno in točno udeležijo ter pripravijo običajna potrebna poročila.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Danes, v torek, trening skupine I. jutri trening skupine II. Vsi in točno! Trening se prične odslej ob 17,30. Načelstvo.

Juniorske nogometne tekme. (Službena objava meklovskega odbora.) Seja meklovskega odbora za izvedbo juniorskih tekem za preh. pokal SK Ilirije bo danes, v torek, ob 19. uri v kavarni Evropa. — M. o.

Gospodarstvo

Ali so nam potrebne agrarne carine

Kakor znano, stojimo pred generalno revizijo carinske tarife, ki je bila napovedana že v programu vlade, izdanem s seje ministrskega sveta 21. marca t. l., kjer je bilo rečeno, da se ima carinska politika postaviti na nove temelje in da se ima ugotoviti, katere panoge domače produkcije je treba obdržati in zaščititi in kakšno definitivno obliko naj doli naš carinsko zaščitni sistem.

Od tedaj se vedno pogostejše čitajo razprave, ki se nanašajo na revizijo naše carinske tarife. Nedavno je inšpektor trgovskega ministrstva gosp. dr. Milan Lazarevič izdal zanimivo brošuro o zahtevah agrarcev in naše industrije (glej »Jutro« od 10. in 11. julija), v kateri je zavzel napram vprašanju carinske revizije podobno stališče kakor nekaj tednov prej tajnik ljubljanske Zbornice za TOI gosp. Ivan Mohorič na novosadski konferenci zbornice.

Izvajanja dr. Lazareviča pa so naletela na ostro kritiko agrarnih interesov. Tako prinaša tudi beograjski »Privredni pregled« v zadnji številki v zvezi z Lazarevičev brošuro na uvodnem mestu daljšo razpravo, ki je deloma povsem neupravičeno naperjena proti načelnemu stališču dr. Lazareviča glede zahtev naših agrarcev.

»Privredni pregled« je v tej razpravi postavil med drugim tezo, da naše kmetijstvo nima nikake koristi od zaščitne carine, odnesno da je ta zaščitna samo na papirju.

To naziranje, ki ima žal tudi pri nas svoje pristaje, pa je povsem napačno. Res je, eicer, da smo kot agrarna država navezani na izvoz agrarnih proizvodov in da pri izvozu odločujoče cene na svetovnem trgu ne glede na domačo zaščitno carino, toda zaščitna carina nas dobro obvaruje pred uvozom agrarnih proizvodov, predvsem v pasivne pokrajine. Če n. pr. žito ne bi bilo zaščiteno s carino, bi Slovenija, Dalmacija, Hrvaška Primorje, kakor tudi Bosna in Hercegovina uvažale ameriško pšenico in lahko pomeš z drugim manjvrednim in dalje prodaja s prvotno izdano spremnico kot hmelj prvostanske kakovosti. Taki primeri se vedno bolj množijo, zato je uvedba provenienčnega zakona nujno potrebna. Čehoslovaška je tak zakon z uspehom uvedla že leta 1921. Načrt nemškega provenienčnega zakona, ki bo onemogočil vsako manipulacijo s hmeljem, je nemški Reichstag že odobril, zato je potrebno da ga tudi Reichstag čim prej sprejme, zlasti ker bo za izdelavo pravilnika potrebno najmanj pol leta. V resoluciji, ki je bila soglasno sklenjena, zahtevajo nemške hmeljarske organizacije, naj Reichstag ta zakon takoj sprejme, tako da bodo priprave za signiranje izvršene še do prihodnje letine.

Pomislimo moramo, da se pretežni del agrarnih proizvodov razpeša v meje države, in to po dobrih zaščitnih cenah. Brez carinske zaštite pa bi morale pokrajine, ki imajo znatne preseške agrarnih proizvodov, izvažati po nizkih svetovnih cenah, kar bi bilo, kolikor bi pasivne pokrajine uvažale dotičnega pridelka. Celu v dobrih letih, ko začasno zastane izvoz, se pri nas cene žitu redno dvignejo nad svetovno pariteto in tedaj je našemu kmetu navzlic nizkim inozemskim cenam mogoče drago plasirati svoje proizvode v meje države.

Slovenska industrija bi od ukinitja agrarnih carin imela gotovo največje koristi, ker bi znatno padle cene življenjskih potrebščin in s tem produkcijski stroški. Če torej naša industrija ne zahteva nikakega znižanja agrarne carinske zaštite, temveč zahteva, da se ta obdrži, potem to gotovo ni nikak navidezni poklon, kakor to hoče naslikati »Privredni pregled«.

Srednjeevropski hmeljarski kongres

Visoka cenitev letošnje letine.

V Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru se je pretekli petek vršil sedmi kongres Srednjeevropskega hmeljarskega urada. Zastopana so bila hmeljarska združenja iz Nemčije, Čehoslovaške, Jugoslavije, Poljske in Francije. Kakor druga leta je bila tudi letos sestavljena cenitev letošnjega hmelja, ki bo po količini večja kakor lani. V hmeljskih okoliših Srednje Evrope, kjer se prideluje žlahtni hmelj, bo znašala letošnja letina 680.000 — 790.000 starih stovov, dočim je bilo lani po ugotovitvah Srednjeevropskega hmeljarskega urada pridelanih okrog 680 tisoč stovov (po cenitvi tvrdke Barth & Sohn v Nürnbergu pa okrog 700.000 stovov). Pri pomniti je treba, da je lanski kongres hmeljarjev, ki se je, kakor znano, vršil v Novem Sadu, cenil letnik žlahtnega hmelja le na 521.000 do 550.000 stovov, pozneje pa se je izkazalo, da je bila letina obilnejša. Ta nizka cenitev pa se je pozneje maševala v toliko, da so prvotno razmeroma visoke cene pričele naglo nazadovati. Zdi se, da je bil letošnji kongres pri cenitvi letine previdnejši. Upoštevati pa je treba, da bo svetovna potreba žlahtnega hmelja znašala v novem produkcijskem letu največ 600.000 stovov in da

„To je zategadeij“,

povdarja gospa Mica, „ker je otročje perilo slabo oprano. Od zapranega perila dobi ubogi otročiček srbeče izpuščaje. Vporabljal samo RADION in ne bo se ti več kaj takega pripetilo. Otročje perilo pere in razkužuje obenem, le

no turbino. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo raznih cevi za Craelius aparate. Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.

Borze

19. avgusta.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Večja potreba je bila v devizah na Curih in Prago. Vso potrebo je krila Narodna banka. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni, le deviza na Dunaj se je za malenkost dvignila.

Na zagrebškem efektm tržišču se je danes vojna škoda prilično okrepila. Za aranžma se je trgovala po 406,5, pozneje po 407, za november pa po 419. Tudi investicijsko posojilo je dalje zelo čvrsto ter se nudi denar že po 89,5, vendar blaga ni na trgu; agrarne obveznice pa notirajo 54 — 55. Med bančnimi vrednotami je bil zaključek samo v Praštedionu po 855, Narodna banka pa notira višje pri 8900 — 8600 brez prometa. Med industrijskimi papirji pa je bil zaključek samo leis po 15. Drava je dalje zelo čvrsta ter notira že 490 — 450.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22,8275, Berlin 13,555 do 13,585 (13,57), Brus. 9,9211, Budim. 9,9442, do 8,0302 (8,0253), London 275,82—276,62 (276,22), Newyork 56,87, Pariz 223, Praga 168,20—169 (168,60), Trst 297,85.

Zagreb. London 275,82 — 276,62, Newyork 56,77 — 56,97, Pariz 221,05 — 224,01, Milan 296,80 — 298,80, Curih 109,4 — 109,7, Amsterdam 22,7975 — 22,8575, Berlin 13,555 do 13,585, Dunaj 8,0102 — 8,0402, Praga 168,20 do 179, Budimpešta 9,9192 — 9,9492.

Curih. Zagreb 9,1275, London 25,2075, Newyork 519,90, Pariz 20,3525, Milan 27,18, Berlin 128,80, Dunaj 73,23, Praga 18,385, Bukarešta 3,08, Budimpešta 90,70, Sofija 3,75, Varšava 58,30.

Effekti.

Ljubljana. Celjska 165 den. Ljubljanska kreditna 123 d., Praštediona 850 d., Kreditni 170 d., Večje 130 d., Ruše 275—285, Stavbna 50 d., Sešir 105 d., Kr. ind. dr. 245 zalb.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 407 — 407,5, kasa 407 — 407,5, za november 418,5 — 419, za december 421,5 do 422,75, investicijsko 89,5 den., agrarne 54 — 55; bančne vrednote: Praštediona 855 do 859, Union 202 den., Srpska 156 den. Jugo 81 — 82, Narodna 8900 — 8600, Zemaljska 127 — 135 Ljubljanska kreditna 123 den., Poljo 15,75 — 16; industrijske vrednote: Narodna šumska 40 — 50, Gutmann 190 — 195, Slavski 97 — 100, Slavonija 130 blago, Drava 430 — 450, Sečerača 420—430, Brod vagon 120 — 146, Union mlin 125 do 130, Isis 13 — 15, Dubrovačka 430 blago, Trbovlje 454 — 460.

Blagovna tržišča

Plačevanje uslužbenkega davka z znanckami.

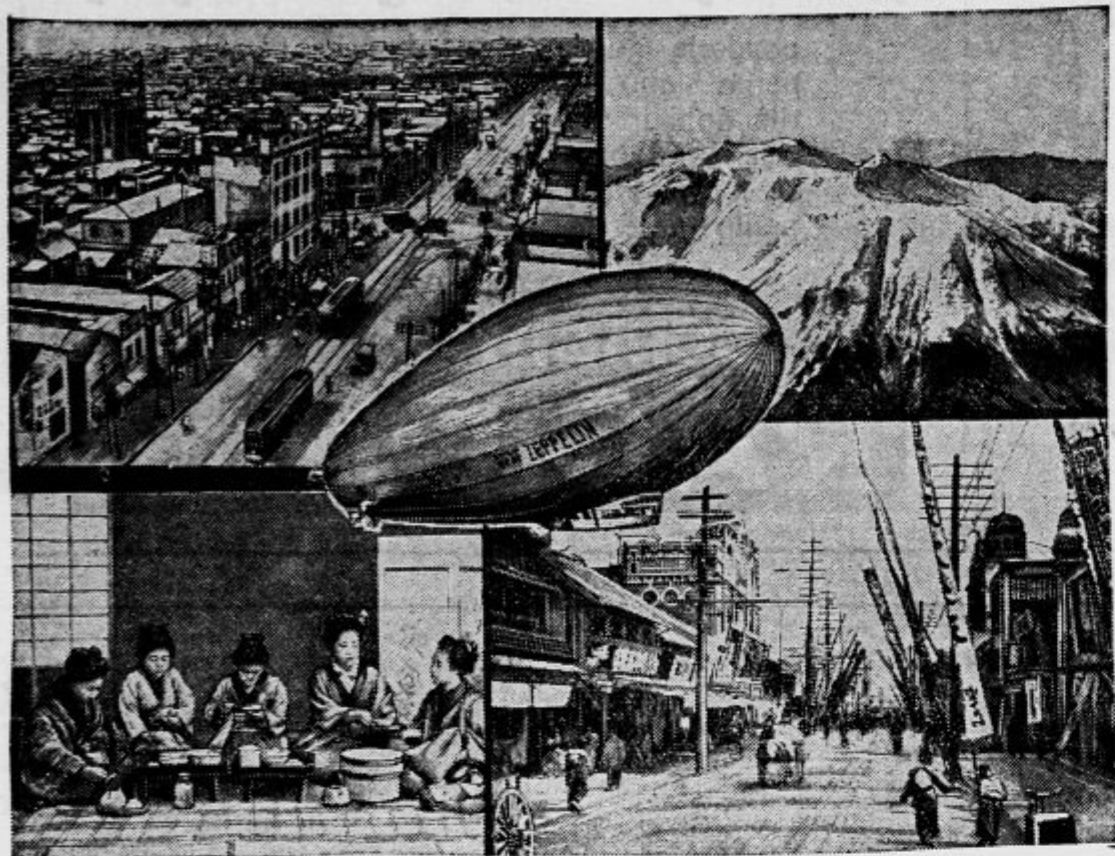
iz Beograda poročajo, da se znanckami, ki se bodo uporabljale za plačilo uslužbenkega davka, že tiskajo ter bodo v kratkem dotiskane. Plačilo uslužbenkega davka z znanckami pa se bo uvedlo s prvim oktobrom. Po pravilniku o neposrednih davkih bodo uslužbenki davek pobirali v davčnih znanckah vsi delodajalci, ki povprečno ne zaposlujejo na mesec več kakor 20 delavcev. Od pobiranja davka v znanckah so po pravilniku izvele tudi državne in samoupravne institucije in osebe, ki so načeloma podvržene družbenemu davku.

Dodelitev paviljonov na razstavi v Ljubljani.

je jesen je naslednja: V velikem paviljonu »E« bo skrbno prirejena ponosna razstava izdelkov domače mizarske industrije in obrti ter stanovanjske opreme. Posamezne kote bodo okrašene z umotvori naših upodabljalnih umetnikov. Tu bo tudi razstava hišne industrije in obrti. Paviljon »F« bo obsegal razstavo raznih strojev. V paviljonu »G« bo prirejen kmetijski sejem (mleko in mlečni izdelki, vino, grozdje, med), dalje vrtnarska razstava ter razstava kmetijskih strojev in orodja, katere del bo tudi na prostem. V paviljonu »H« bodo namrečeni industrijski in obrtniški izdelki. Paviljon »I« bo vseboval razstavo društva »Zoo«. Razstavljene bodo žive vse živali, ki žive v prosti naravi naših krajev. Paviljon »K« pa bo obsegal Zadržno razstavo, ki bo prva taka prireditve med nami. Končno bo v paviljonu »L« urejen higijski muzej. Ta razstava bo obsegala: Splošno higijeno, osebno higijeno, obrtno higijeno, socialno higijeno, plemensko higijeno in šolsko higijeno. Vse te panoge higijene bodo podrobno in nazorno obdelane. To je v glavnem slika, ki bo ostala nespremenjena skozi vseh 10 dni. Zunaj na prostem pa se bodo slike okrog dnevno menjavale in dajale sejmšišu vsak dan drugo lice.

Polom budimpeštanske Bodenkreditbank. Budimpeštanska Bodenkreditbank je, kakor znano, zaradi insolventnosti prišla pred tedni v težak položaj. Po ponovnih poskusih sanacije je sedaj sodišče odredilo sodno poravnalno postopanje. Ker so delnice na borzi padle od 85 že na 5 pengov za komad, je bila nadaljnja borzna notacija ukinjena. Pri insolventci so močno prizadeti tudi inozemski upniki.

Iz življenja in sveta

»Groß Zeppelin« je prispel v Tokio

Po krajši 88-urni poturi je preletel ogromno razdaljo med nemško in japonsko prestolnico, kjer so ga sprejeli z nepopisnim navdušenjem. Vse mesto je bilo v zastavi, stotisočglave množice so se valile proti letališču Kasanigauri, tako da je vojaštvo s težavo vzdrževalo red, in sam japonski cesar je izrazil željo, da bi sprejel dr. Eckenerja v svečani avdiciji. Slika nam prikazuje več prizorov iz japonske dežele: Pogled na Tokio, mesto z več milijoni prebivalcev, ki ne zastaja v nobenem pogledu za kakšnim evropskim ali ameriškim vele mestom; z večnim ledom pokriti vrhovi ognjenika Ontake pri Tokiu; Japonke pri čaju, ki igra (am isto in še večjo vlogo nego pri nas kava; ena izmed tokijskih ulic.

Množestveno odpravljanje telesnega plodu

Senzacionalna javna afera v Leobnu, kjer sta si prišla v navskrižje klerus in zdravniški stan — Umetno splavljanje na debelo

V Leobnu na Avstrijskem imajo vsi fiktivno afero, ki ne bo minila brez javnega razburjenja. Državno pravdnstvo je uvedlo na ovadbo iz duhovniških krogov preiskavo proti osmim zdravnikom in 238 ženskam zaradi umetnega splavljanja. Skoro ni družine ali vsaj rodbine v Leobnu, ki se je ne bi stvar tikala posredno ali neposredno. Vse operacije za odpravo plodu pa so bile izvršene v mestni bolnici, ki jo vodi primarij dr. Helm.

Zgodovina dogodka je sledeča: Lansko leto je poslal mestni župnik dr. Thir iz fare Maria am Waasen državnemu pravdnstvu dopis, v katerem pravi, da se zelo čudi pojemanju porodov v svojem dušobrižniškem območju. Posebno je obdolžil javno bolnico v Leobnu, da se tam vrše predčasni porodi, kar opravičuje sum, da zdravniki uničujejo življenje v kali.

Državno pravdnstvo je na podlagi ovadbe odredilo poizvedbe in naložilo orožništvo, naj dožene, kaj je na stvari. Pokazalo se je, da je bilo z zdravniško pomočjo v leobenski bolnici res doseženih 238 umetnih splavov, da pa je bil operativni postopek v 204 primerih popolnoma utemeljen, kar sta potrdila tudi dva sodnijsko zaprisežena zdravniška izvedenca. V ostalih slučajih je bil položaj mladih mater deloma zdravniško indiciran, deloma je soodločal v tej zadevi njihov bedni socialni položaj.

Ko je primarij dr. Helm videl, da se gonja zoper njega noče ustaviti, je naslovil na državnega predsednika dr. Miklasa prošnjo za spregled kazenskega postopanja. Ta pa je bila odbita, baje na posredovanje bivšega kancelarja dr. Seipla, ki se je z njegovo pomočjo obrnil na zveznega predsednika sam župnik dr. Thir. Proti dr. Helmu in sedmim drugim zdravnikom ter proti vsem ženskam, ki so se poslužile umetnega splava, je sedaj odrejena preiskava, ki naj natančno preišče vse slučaje in pokaže, če ima prav ovaduh ali zdravniki, ki so izvrševali

operacije samo na podlagi zdravniških spričeval.

Stvar je zelo zapletena, dala pa je povod, da se je v avstrijski javnosti zopet enkrat oglasila zahteva po reviziji ustave in izločenju znanega paragrafa 144., ki smatra odpravljanje telesnega plodu za kazniv čin. Vplivno časopisje zagovarja zdravnike in označuje kampanjo proti članom leobenke bolnice kot zlobno spletko, ki je tem nešamnejša, ker manjka v Avstriji kompetentni forum za zdravniško indikacijo v sličnih operativnih postopkih. V Nemčiji obstoje za odločanje v takšnih vprašanih takozvane dvanaestorice, ki so sestavljene iz zdravniških strokovnjakov in ki stoje nad vsemi kompetencami drugih oblasti.

Snowden se smeje

Cemu? Tistim, ki imajo opraviti z njim na haaški konferenci, gotovo ni do smeha.

Bela mulatka in ameriški milijonar

Našim čitateljem bo morda še v spominu ločitveni proces milijonarskega sina Leonarda Kipa Rhinelanderja, ki je dvignil pred štirimi leti toliko prahu v ameriški javnosti. Rhinelander je takrat zahteval ločitev od svoje žene, Jones Alice Rhinelanderjeve, katero je njegova rodbina in z njo vred vsa njujorska družba obsodila in bojkotirala, češ, da ni čisto

krvna bela ženska, ampak prikrita črnka. Na ta razlog se je tožnik opiral že takrat. Jones Alice pa je energično odbila zahtevo po ločitvi in je povdarjala, da je njen mož bil večkrat pri njeni rodbini ter videl, da je njen oče črnc in še kočijaž po vrhu, pa ni nikoli protestiral proti temu.

Sodišče je dalo prav belopolti mulatki in Rhinelander jo je moral vzdrževati, prav jo je pahnil od sebe. Pred oblastjo je Jones Alice še zana preostala Rhinelanderjeva žena. Da bi se izognil škandaliziranju nad svojo osebo, se je Rhinelander izselil v Nevado. Imel ni niti centa v žepu, toda počasi je prišel naprej in si je kot posredovalec kupčij stekel lep imetek. Zdaj je vnovič naperil tožbo za razvedbo braka, češ, da ga je njegova žena zavedla kot nezkušenega mladiča in pa ji je nasledel Rhinelanderjeva žena pa se bo tudi tej tožbi uprla in bo vztrajala na tem, da se zakon ne razdere.

Vseučiliški profesor pride na električni stol

V Columbusu v ameriški državi Ohio se je pred nekaj dnevi zaključil nenavaden proces proti 42letnemu profesorju veterinarske stroke v Ohio dr. Jamesu H. Snooku. Imenovani je namreč pred nekaj meseci umoril svojo ljubico, študentko Teodoro Hixovo, ki je bila slušateljica na njegovem oddelku.

Obtoženec se je najprej zagovarjal, da ni mogel prenašati več gospodolnosti Hixove, ki ga je popolnoma obsedela ter ga spravljala v pravcato seksualno besnost. Ko pa je videl, da porotniki niso posebno naklonjeni tej izpovedi, je obrnil plašč in dejal, da

se je dan pred umorom Hixove sprl z nekdanjo študentko in poznejšo ljubico, ki ga je jela ogražati z revolverjem. To mu je dalo povod, da jo je ubil s kladivom. Obravnava pa je ugotovila, da Hixova rečenega dne sploh ni imela samokresa. Takoj po tej izjavi se je porota umaknila na posvetovanje in je izrekla nad morilecem zelo ostro sodbo brez milosti na rešitev. Krivdorek obsoja dr. Snooka na smrt na električnem stolu. Justifikacija bo izvršena čim bo sodba potrjena.

Nevaren dotik s svinčnikom

Učenka Erika Waldherrjeva iz Gradca, ki je bila na očitnicah pri svojih sorodnikih v Unterburgu pri Irndingu, se je popeljala z električno železnico v družbi svoje prijateljice na sprehod. V roki je imela svinčnik, s katerim se je na nekem mestu dotaknila električnega droga. V istem hipu je močno počilo, iskra je švignila v svinčnik in v obleko učenkinino ter jo vnela. Prijateljica je bila toliko hladnokrvna, da je vrgla Eriko na tla in tako ji je utegnila gorečo obleko hitro pogasiti. Vendar je zadobila ponesrečenka takšne opekline, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. O načinu, kako se je mogla zgoditi nesreča, domnevajo, da je ušel tok radi slabe izolacije in vlage v drog. Grafit v svinčniku, ki je dober prevodnik elektrike je storil vse ostalo.

Pozabljeni mrlič

V Berlinu so odkrili stvar, ki se tako poredkoma primeri, da se res lahko zabeleži kot dogodek izrednega značaja. Neki turški državljani, 21letni dijak Sarkis Seepdian iz Carigrada, je bil umrl dne 17. junija 1915., torej pred dobrimi štirinajstimi leti. Baje je postal žrtev neke prometne nesreče. Kakor se to običajno dogaja, so izročili njegovo truplo nekemu pogrebni mu zavodu, ki je uredil vse potrebno, da je bilo truplo balzamirano in zaprto v cinasto rakev. Krsto so hoteli prepeljati na Turško, ker pa je bila svetovna vojna in je ves promet obvladovalo vojaštvo, se je zgodila posmota ali kaj, in mrlič je obležal v shrambi pogrebnega zavoda. Slednjič so na krsto čisto pozabili. Sedaj, po dobrih 14 letih, pa so naenkrat odkrili, da se nahaja turški mrlič še vedno v Berlinu. Pogrebni zavod je vprašal magistrat, kaj naj stori z mrtvecem in je dobil v odgovor, naj ga pokopje, kar se je zgodilo. Kriminalna policija pa se je obenem začela zanimati, kakšne smrti je umrl Seepdian in če ni morda postal žrtev kakšnega zločina.

Kadar umre atlet

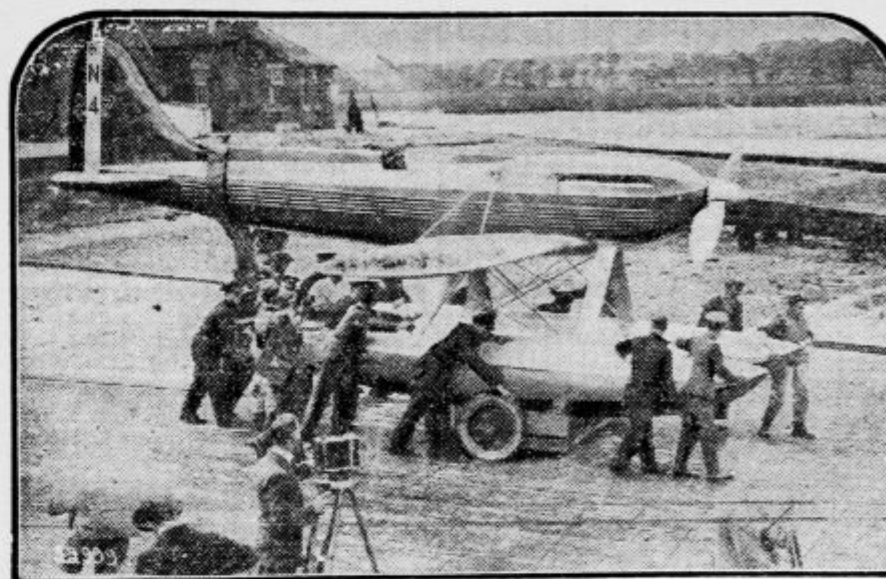
V Newyorku je umrl najjačiji in najtežji možki na svetu, Jakob Katz. Tehtal je baje 510 funtov (okoli 250 kg). Ta mož je bil svojčas vrolu znan atlet in rvač, ko pa je prišel v leta, se je tako odebil, da je bil sposoben samo še dvigati uteži v nekem cirkusu. S tem se je preživljal do konca življenja.

Ce pa je bil ljudem na poti dokler je živel, ga ni minila ta lastnost niti po smrti. Ko je umrl, so se začele težave že pri izbiri krste. Nobena ni bila dovolj velika, da bi ga sprejela vase. Bil je namreč Katz izredno dol-

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

DEČJI SAPUN

Angleži bi radi odnesli hitrostni rekord

Na letališču v Calshotu pri Portsmouthu so Angleži preizkusili avijon novega tipa, s katerim se bodo udeležili tekme za Schneiderjev pokal. Letalo je pilotiral stotnik Atcheley in je dosegel z njim 482 km 700 m na uro. Hitrostni rekord Italijana Bernardija je znašal, kakor znano, 512 km 776 m na uro. Kakor poročajo, so tudi Američani preizkusili novo letalo, s katerim se udeležijo tekme. Podrobnosti niso znane, ker Američani svoje karte skrivajo.

ge in široke postave in ko je mizar napravil rakev, je ta bila tolika, da je niso mogli prinesiti po stopnicah v četrto nadstropje, kjer je ležal na zaslikih parah. Naposled se je le našel izhod. Rakev so spravili v četrto nadstropje po vrvi, v stanovanje pa so jo nesli skozi okno. Za prenos mrliča iz hiše je bilo treba podreti vrata. Katz je bil vrhu tega tako težak, da je morala prevzeti njegov transport neka družba za prenašanje klavirjev. Še na pokopališču ni šlo vse v redu. Kljub temu, da je grobar izkopal za Katza izredno dolg in širok grob, je moral kamion s pokojnikom čakati, da je pet mož grob razširilo in poglobilo jamo. Grobar je izjavil, da svoj živ dan ni videl takšne vrste. V grob so Katza spustili z umetnim dvigalom, ker pogrebci niso mogli vzdržati tolikšne teže.

Tako mlad pa že rekorder

16-letni Busch iz Mulhousea je te dni na neki plavalni tekmi istotam premagal vse ostale tekmovalce, seniorje, juniorje in celo lanskolletno šampijone. Busch je bil že pred leti prvak med francoskimi plavalci.

Prvi umetni otok

V Fishing Creeku, nedaleč od Philadelphije so že skoraj dokončali gradnjo prvega umetnega otoka, ki naj bi služil na visokem morju zračnim ladjam za pristanišče. Računajo s tem, da ga popeljejo

že to zimo, najpozneje pa v prihodnji pomladi s parniki na Ocean. Zasidrali pa ga bodo sredi poti med ameriškim kopnim in Bermudi, 632 km od alinske obale.

Umetni otok pomeni eksperiment velikanske gospodarske vrednosti. Kot prvi svoje vrste mu je dokazati, da li bo v resnici sposoben olajšati letalski promet med celino in Bermudi, a če se obnese, bo prvi člen v celi verigi takšnih otokov, ki bodo služili kot

pomorske postaje bodočih ameriško-evropskih zračnih prog.

To bi pomenilo, da bi ljudje lahko v 33 urah največ prepotovali razdaljo med obema celinama, a vožnja ne bi bila zato nič manj udobna in varna in bržkone tudi nič bolj draga od vožnje s sedanji velikimi parniki prekomorniki. Stroški za gradnjo takšnih otokov pa seveda niso majhni. Preračunani so na približno

100 milijonov dolarjev za vsakega posebej.

Na vsej prog med Ameriko in Evropo bi jih potrebovali osem. V glav-

nem bi bili porazdeljeni na črti 36. vzporednika in proga na tej črti (od Newyorka do Bresta na Francoskem) bi merila

6362 km

Umetnemu otoku, ki ga baš dovajaš, so določili tudi že ime. Imenoval se bo »Langley«. Po ameriškem naziranju je bil namreč uradnik Smithovega zavoda Langley konstruktor prvega uporabnega letala, ne pa brata Wright. Ostali otoki se bodo imenovali Chanute, Wright, Maxim, Hargrave, Henson, Phillips in Farman — sama imena pionirjev v letalski stroki.

Tako zdravijo pijance v Parizu

Pariški policijski predsednik je uvedel svojevrstno metodo za ozdravljenje pijancev. Ta metoda bazira na dejstvu, da je najslabši izraz pijanosti obžalovanja in človeka nedostojna figura natrkanec. Čim pridevedo pijanca na stražnico, ga zato filmajo in ko se iztrezni, mu film predvajajo. Prizori, ki se tu nudijo grešniku, so takšni, da se baje marsikateri za vedno odpove varljivim kapljici.

23.000 ciganov na Češkem in Moravskem

V Češkoslovaški je cigansko vprašanje eden najbolj perečih problemov, ki delajo republiko velike preglavice. Zadnji ciganski proces v Košicah je dokazal, da je treba ciganski problem enkrat prijeti na pravem mestu in ga rešiti po človeško, iz ciganov pa napraviti ljudi in ne skitance. Na poseben ukaz praške vlade se vrši sedaj širom Češkoslovaške štetje in popis ciganskega življa. Toda registracija se vrši s polzevo počasnostjo. Otežkočajo jo cigani sami. Orožniki jemljejo od ciganov prstne odtise in jim izročajo legitimacije, katere morajo nositi vedno pri sebi. Doslej se je izvršilo štetje ciganskega elementa na Češkem in Moravskem. Našli so ondi 23 tisoč ciganov obojega spola. Na Slovaškem je štetje težje, zato še ni zaključeno.

Radio

Izvilleček iz programov

Sreda, 21. avgusta.

LJUBLJANA ne oddaja. — ZAGREB 13.15: Reproducira glasba. — 20.35: Pevski in klavirski koncert. — 22: Godba za ples. — BEOGRAD 12.45: Reproducira glasba. — 17.25: Koncert radio-kvarteta. — 20.30: Večerni koncert solistov. — 21.40: Poročila. — 21.50: Veselejša. — 22.25: Koncert orkestra. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 20: Prenos koncerta češke filharmonije. — BRNO 16.30: Popoldanski koncert iz Prage. — 20: Prenos koncerta češke filharmonije iz Prage. — VARSAVA 16.30: Reproducira glasba. — 18: Orkestralni koncert lahke godbe. — 20.30: Koncert orkestra in solistov. — 21.30: Literaren program iz Katovic. — 22.45: Plesni koncert iz Krakova. — DUNAJ 11: Popoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 20.05: Mešan program. — 21.05: Humor v pesmih. — 22: Orkestralni koncert lahke godbe. — BERLIN 17.30: Koncert lahke glasbe. — 20: Momentni snetki z mikrofonom. — 21: Simfonični jazz-band. — Godba za ples. — FRANKFURT 16.15: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 20: Koncert filharmoničnega orkestra. — LANGENBERG 16.15: Večerni koncert. — 20: Orkestralni koncert. — 21: Zabaven večer. — Nočni koncert in godba za ples. — STUTTGART 16.15: Popoldanski koncert. — 20: Koncert filharmoničnega orkestra. — BUDIMPEŠTA 9.15: Popoldanski koncert. — 17.10: Koncert lahke glasbe. — 20: Dramski večer. — 22.20: Koncert ciganske kapele. — LONDON 19.30: Mešan program. — 20.45: Orkestralni pevski koncert. — 22.15: Primeri staroangleške glasbe. — 23: Godba za ples. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Koncert vojaške godbe. — STOCKHOLM 18.30: Godba na harmoniko. — 19: Lahka glasba. — 20.15: Koncert orkestra in solistov. — 22: Godba za ples.

Devet jih je preveč, pravi javnost

Kakor poročajo iz Bombaya, se je polastila srednjeindijske javnosti velika indignacija radi najnovejše poroke bivšega maharadže Ihabuanskega. Maharadža štele že 59 let in se je šele pred kratkim poročil z osmo ženo, pa že je vzel spet deveto. Javnost pravi seveda, da si jo je lahko dobil, ker mu donosajo velike dote; pa še lahko zahteva, da mu radi številnejše družine zvišajo apanažo.

Michel Zévaco:

203

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman

»Milost!« je zaječal Pardaillan, ne da bi se poizkusil umakniti pred udarcem.

Menih je pobesil roko. Nato je zmajal z glavo in zamrmral: »Škoda bi mu bilo dopovedati, da sem mu prinesel hrano: saj me ne bi razumel. Tudi tepel ga ne bom. Neškodljiv je in boji se kakor otrok.«

S temi besedami je odšel.

Pardaillan je dolgo časa nepremično ždel v kotu, kamor se je bil zatekel. Šele po malem se je opogumil, in ko je videl, da mu nihče več ne žuga, se je jel iznova igrati s plašcem.

Tako je menih dvakrat prišel k njemu in mu prinesel hrano. Obakrat se je ponovil isti prizor. Tretjič je spremljal meniha Espinosa. Tudi to pot je Pardaillan pokazal isti otroški strah.

»Vidite, monsinjor,« je rekel menih, »vsakokrat je tako. Gospoda de Pardaillana ni več, ostal je samo še plašljiv otrok. Pretresenja, ki jih je doživel, in pijača, ki smo mu jo dali, so zatrla v njem vsa čustva razen strahu. Njegov razum je ugasnil. Njegova silna moč je opešala. Samo pogledite ga, monsinjor! Niti po koncu se ne more držati. Pravi čudež je, da še živi.«

»Vidim,« je mirno dejal Espinosa. »Poznam strašno moč vašega strupa. Priznati pa moram, da sem se že bal, ali bo res imel zaželjeni učinek. Človek, zoper katerega smo ga uporabili, je bil izredno močan. Vaš izum je res odličen.«

Menih se je globoko priklonil in odvrnil z vso skromnostjo učenjaka, ki pozna vrednost svojega dela:

»O, tudi post, ki ste mu ga naložili, in preizkušnje, ki jih je moral prebiti, imajo velike zasluge.«

Ves čas med tem pogovorom je Pardaillan ždel v svojem kotu, skrivaj obraz med komolci ter drgetal in tiho ječal. Veliki inkvizitor in učenj menih sta se vedla, kakor da ga vobče ni.

»Da mu morem povedati, kar bi rad,« je nadaljeval Espinosa, ko je minuto ali dve hladno opazoval jetnika, »bi mu bilo treba za nekaj trenutkov vrniti razum.«

»Obvestili so me o vaši želji,« je mirno dejal menih, »zato sem prinesel sredstvo s seboj. Nekaj kapljic balzama, ki je v tej steklenički, mu bo vrnilo moč in razum. Toda, monsinjor, učinek balzama bo trajal samo pol ure.«

»To je zame več ko dovolj.«

Menih je brez nadaljnjega obotavljanja stopil k jetniku. Le-ta je še obupneje zaječal, vendar pa ni niti trenil, da bi se umaknil pred sovražnikom, ki je zbujal v njem tolikšen strah.

Menih ga je oblastno prijel za komolec, odtrgal mu ga izpred obraza, raztegnil mu ustnice in pristavil k njim stekleničko. Že mu je hotel vlititi tekočino v usta, ko mu je Espinosa položil roko na ramo, rekoč:

»Častiti oče, mislite na to, da hočem ostati z jetnikom sam. Ta balzam mu ne sme vrniti toliko moči, da bi lahko postal nevaren. Res je, da nisem slabši in se lahko branim in da sem iz opreznosti vzela bodalo s seboj. A vendar bi imel ta človek lahek posel z menoj, ako se prebudi v njem vsa njegova moč in ako mu pride na um, da jo porabi zoper mene. Treba je, da veliki inkvizitor zapusti živ to celico. Kardinal Espinosa ne sme poginiti, dokler ni opravil svoje

naloge v blagor svete matere Cerkve.«

»Ne skrbite, monsinjor,« je spoštljivo odvrnil menih. »Jetniku se bo za nekaj dni vrnila njegova prvotna telesna moč. Toda njegov razum bo oživel le toliko, da vas bo približno razumel, in še to bo trajalo samo pol ure. Da bi uporabil svojo silno moč zoper vas, mu niti ne bo prišlo na um. Vkljub poživljenju bo ostal to, kar je zdaj: boječ otrok. Porok sem vam, da ni nevarnosti.«

Tako govorec je vžil vsebino stekleničke v jetnikova usta in se vzravnil:

»Preden mine pet minut, vas bo jetnik razumel, monsinjor.«

»Prav,« je velel veliki inkvizitor. »Idite, zaklenite vrata od zunaj in vrnite se na vrh, ne da bi čakali name.«

Menih je obstal, kakor da okleva.

»In monsinjor?« je vprašal spoštljivo.

»Zame ne skrbite,« se je nasmehnil Espinosa. »Jaz vem iz te celice drugo pot, ne da bi mi bilo treba vrat, ki jih boste zaklenili.«

Brez nadaljnjega obotavljanja se je menih priklonil in odšel. Espinosa je mirno čakal, da so zapahli zarožljali. Nato se je obrnil proti Pardaillanu in jel pri bledi svetlobi leščerbe, ki jo je bil menih postavil na tla, radovedno opazovati učinek balzama. Res je bilo videti, kakor da se jetnik dramí v novo življenje.

Najprej ga je izpreletel dolg drhtljaj, nato se je počasi vzravnil. Globoko je zasopel, kri mu je stopila v blede obraz, kašne oči so se mu zasvetile in v njihove zrenice se je vrnila iskra razuma. Vstal je in se pretegnil; zadovoljen nasmeh mu je zaigral na licu.

Z vidnim začudenjem je pogledal okoli sebe in opazil Espinosa. Še tisti mah je prestrašen odskočil do zidu. Toda obraza si ni več zakril, niti ni zavpil ali zaječal. Očividno se je bilo njegovo stanje znatno izboljšalo.

Sadje in zelenjad
vsake vrste **vkuhavajte** samo
v originalnih **week-ovih** pri-
pravah za **vkuhavanje**. Zahtevajte
WECK-A
pri vseh trgovcih. Tovarniška zaloge PRUCTUS,
Ljubljana, Krekov trg 10. — Zastopstvo v Mari-
boru: Carl Lotz in Pinter & Lenard, Celje: Josip
Jagodič.

Proda se krasno

● gosposko posestvo ●

v najlepšem kraju ljubljanske okolice, pripravno
tudi za letovišče ali sanatorij. Gradšč dvonad-
stropen, 1 enonadst. stan, hiša, dalje gospodar-
ska poslopja, avtogarara, velik park, sadni, ze-
lenjadni vrt, vodovod, elektrika; avtobusna in
železniška zveza ugodna. — Pojasnila: Dr. Ivan
Černe, Gospodarska pisarna, Miklošičeva c. 6,
Ljubljana. 27895

Vrtnar

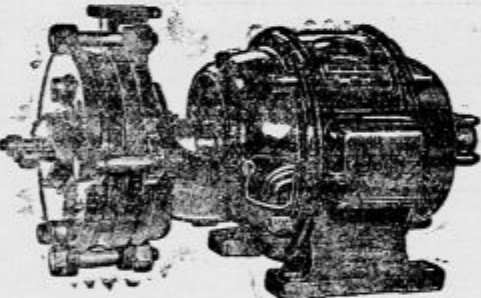
za vzdrževanje nasadov se išče. Samo
resni strokovnjaki naj se osebno javijo.
Tovarnica Arko, Zagreb, Vlaška 116

Ali ste že zahtevali ponudbe
književnice S. A. Feldstein?
Ljubljana, Vidovdanska c. 12.

Preskrba z vodo

za hišo za vrt in za druge potrebe

v mestu in
v vasi z GANZ-ovimi sesalkami

Električne in
motorne sesalke.
Specijaliteta:
Sesalke za
hišno uporabo
poceni in izvrstne!

je možno dobiti pri:

Jugoslovensko GANZ D. D.

BEOGRAD

Karadjordjeva ul. 75.
Tel. 23—90, 44—33

Zahtevajte prospekte
brezplačno!

ZAGREB

Draškovičeva ul. 27
Tel. 55—87

Stalno dobro sortirano
skladišče na vpogled

Samostojen risar

za pohištvo

ki je popolnoma vešč v sestavljanju
detajlnih risb, dobi takoj mesto.

10199

Ponudbe s kratkim popisom predživljenja in dosedanje prakse
na Ogl. odd. „Jutra“ pod značko „Samostalan ertač“

Zahvala.

Za številne izraze sočutja ob izgubi našega ljubljene soproga,
očeta, strica itd., gospoda

Antona Wetza

veleposestnika v Podkraju

se tem potom zahvaljujemo vsem, posebno g. dr. Matku za njegov
trud, g. Baratu, g. Majcenu, p. n. pevcem ter darovalcem vencev
in cvetja in vsem, ki so čutili z nami ter ga spemili na njegovi
zadnji poti

Podkraj, 18. avgusta 1929.

Žalujoči ostali.

Flit uničuje bolhe

povzročnike tvojih brezsnenih noči. One
večno pretijo tvojemu zdravju. Flitova
para ti bo temeljito očistila dom od oku-
ženih in odurnih bolh. Flit prodira v naj-
manjše razpokline in tam uničuje jajca
ščurkov, stenic in drugih insektov, kateri
se v njih skrivajo in zaredijo. Tebi ne-
škodljiv—insektom smrtonosen. Ne pusti
madežev.

Ne zamenjaj Flit z drugimi sličnimi pro-
dukti. Jako velika ubijalna moč osigura
Flitu prednost. Nabavi Flit in brizgalnico
še danes.

Marija Krajnc roj. Bizjak

danes, 19. avgusta, ob 7. zjutraj, providena s tolažili sv. vere.
Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo 21. t. m.
ob 10. dopoldne na domače pokopališče. Sv. maša zadušnica se
bo brala v cerkvi sv. Martina na Paki.
Nepozabno pokojnico priporočamo v blag spomin.

Šmartno ob Paki, 19. avgusta 1929.

ANA BIZJAK, mati.
IVAN in FERDINAND, brata in ostali sorodniki.

Urarska popravila
izvršuje najceneje in naj-
precejše Franc Wölfling,
uraz, Gosposvelaka cesta 12
27079

Najboljši liker
za želodec je
Zdravnik
ŽELODEC
LOVRO SEBENIK
Ljubljana VII.

Janko Mladič

višji računski svetnik v p.

v soboto, dne 17. avgusta 1929, ob
10. uri zvečer nenadoma zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika
se bo vršil danes, v torek dne 20.
avgusta 1929, ob 5. uri popoldne iz
hiše žalosti, Hrvatski trg št. 7, na
evangeljsko pokopališče.

V Ljubljani, 18. avgusta 1929.

Ana Mladič, soproga: Špelca Tavčar
roj. Mladič, hči; Francelj Mladič,
artilj. podporučnik, sin; Adolf Mla-
dič, kapetan bojnega broda v p.,
brat; Anton Mladič, višji sodni svet-
nik, brat; Marija Mladič, strokovna
učiteljica, sestra; Milica Mladič, si-
naha; Ivan Tavčar, občinski svetnik,
referent Delavske zbornice, zet.

Direkcija Drž. Železnica, Gradjevinsko odeljenje Sarajevo.

Nabavka materijala za vodo- vodnu instalacijo

Na osnovu čl. 82. Zakona o Drž. Rač. Direkcija Železnica
u Sarajevu razpisuje I. javnu ofertalnu licitacijo v skračenom
roku za nabavku raznog materijala za ispravke vodovodne
instalacije.

Licitacija će se održati na dan 18. IX. 1929 god. u 11 ča-
sova prije podne u gradjevinskom odeljenju ove Direkcije.

Svaki licitant dužan je položiti privremnu kavciju na glav-
ni blagajni ove ili tehničke Direkcije najdalje do 10 časova
na dan licitacije i to naši državljani 5%, a strani 10% od u
ponudi označene vrednosti, po odr. čl. 88. Zakona o drž. rač.
i čl. 24 Pravilnika za vršenje odredaba iz oddelka »B.« po-
menutog zakona.

Tačni uslovi, kao i sva ostala obaveštenja i uputstva mo-
gu se dobiti uz cenu od 10 Din u takšenim markama svakog
radnog dana od 10 do 11 časova prije podne u gradjevin-
skom odeljenju ove Direkcije, soba broj 116/III.

Iz kancelarije Gradj. Odeljenja Direkcije Drž. Željeznica
u Sarajevu D. Br. 31.061, 1929 god. 10.205.

Direkcija Drž. Železnica, Gradjevinsko odeljenje Sarajevo.

Nabavka raznog gvozdjarskog materijala

Na osnovu čl. 82. Zakona o Drž. Rač. Direkcija Železnica
u Sarajevu razpisuje I. javnu ofertalnu licitacijo v skračenom
roku za nabavku raznog gvozdja. materijala (lim, gvozdje
i zavrtke).

Licitacija će se održati na dan 17. IX. 1929 god. u 11 ča-
sova prije podne u gradjevinskom odeljenju ove Direkcije.

Svaki licitant dužan je položiti privremnu kavciju na glav-
ni blagajni ove ili tehničke Direkcije najdalje do 10 časova
na dan licitacije i to naši državljani 5%, a strani 10% od u
ponudi označene vrednosti, po odr. čl. 88. Zakona o drž. rač.
i čl. 24 Pravilnika za vršenje odredaba iz oddelka »B.« po-
menutog zakona.

Tačni uslovi, kao i sva ostala obaveštenja i uputstva mo-
gu se dobiti uz cenu od 10 Din u takšenim markama svakog
radnog dana od 10 do 11 časova prije podne u gradjevin-
skom odeljenju ove Direkcije, soba broj 116/III.

Iz kancelarije Gradj. Odeljenja Direkcije Drž. Željeznica
u Sarajevu D. Br. 17.339, 1929 god. 10.206

